

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Hasábsos petty sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József Mherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, február 2.

Élénk harci tevékenység az északi fronton.

BUDAPEST. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galioliában tegnap élénk tevékenység folyt. Legtöbb helyen ural-
kodó kilátási viszonyok következményeképpen számos felderítő tüközet és csatározás folyt, amelyek számunkra
n mely szakaszon helyi sikereket eredményeztek.

Kárpátokban az általános helyzet legutóbbi események óta változatlan.

Lupkovi nyeregtől nyugatra újabb orosz támadást visszautasítottuk.

Az Erdős hegységben lefolyt tüközetben ellenség öt tisztjét és nyolcszáz emberét elfogtuk, 2 ágyut és
2 géppuskát zsákmányoltunk.

Bukovinában semmi lényeges esemény nem történt.

Déli hadszínteren a helyzet nem változott. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyetlese. (Miniszter-
elnökség sajtóosztálya.)

Támadnak a németek Lengyel-
országban.

BERLIN. (Hivatalos.) A nagy főhadi-
szállás jelenti: Nyugati hadszíntérről
nincs különösebb jelenteni való.

Keleti hadszíntér:

Kelet poroszországi határról nincs
ujság. A Visztulától északra, Miavától
de nyugatra oroszokat néhány helység-
ből, amelyeket egy nappal előbb arcvo-
nainak előtt megszállottak volt, kiszorítottuk. Lengyelországnak a Visztulá-
tól délre eső részében továbbra is tért
nyertünk. A Pilicától délre támadásain-
kat megújítottuk. Legjobb hadvezető-
ség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

LEGUJABB.

(Táviróda, cenzurázva.)

Erkezett reggel fél 4 órakor.

Rotterdam. A Times katonai munka-
társa valószínűnek tartja, hogy a német
haderő nemsokára megfogja kísérelni a szö-
vevényes csapatok jobbszárnyának áttörését,
hogy aztán Párisba behatoljon.

Amsterdam. Liverpooltól északnyu-
gatra a Garston gőzöst egy torpedólovás
erte és elsüllyedt. A német tisztek kijelen-
tettek: nagyon sajnáljuk, hogy terükre
keli lennünk, de parancsunk van, hogy
elsüllyesszünk minden angol gőzöst, amely-
lyel találkozunk.

Genf. A párisi tudományos akadémia sür-
gős rendszabályt kért az országot fenyegető el-
néptelenedés ellen. A véráldozat oly borzalmas,
hogy a legerősebb propagandát kell megindí-
tani a két gyermek rendszer mellett. Agg-egény
adót, sokgyerekes családoknak kedvezményt
kell statuálni.

Gotha. A vaggongyár repülőterén Kabnt
aviatikus lezuhant és meghalt.

Newyork. Egy elbassói jelentés szerint
Villa tabornok ellen állítólag revolver merény-
letet követtek el. A tabornok sebébe belehalt.
A merénylővel Fierroi őrnagyot gyanúsítják.

Kopenhága. Az amerikai lengyel újságok
egy bizottságot alakítottak a hármass szövetség
melletti agitációra. Gyűjtenek seregeink javára.

Háboru a járvány ellen.

Arad, február 1.

A legkeményebb és legkomolyabb
intézkedéseket követeljük az egyre
jobban kísértő járványveszedelem el-
fojtására. Nem osztjuk azt a föllö-
gást, hogy nem jó, ha a lapok ilyes-
mivel nagy lármát csinálnak. Az új-
ságok lármájától egyetlen egy bacil-
lus se terjedt tovább, attól azonban
már inkább, hogy a kellő láрма hi-
ján az óvintézkedéseket vagy lany-
hány, vagy egyáltalán nem tették
meg.

Nem keresünk hibásokat. A laikus
öszön azonban azt mondja nekünk,
hogy valami mulasztásnak kellett len-
ni, a mi a várbeli internáltak között
kitört járvány áthurocolását lehetővé
tette. Lehet, hogy tévedünk s lehet,
hogy csak képzelődés az a föltevés-
sünk is, hogy eddig az erélyes intéz-
kedések helyett football-játékot rugtak
a felelősség megállapításával. Előter-
jesztések, átiratozások, megkeresések,
jegyzőkönyv váltások történtek a vár-
ba és vissza, a temesvári hadtestpa-
rancsnoksághoz és vissza és az alatt
a járvány egyre terjedt. Most már a
Maroson innét van.

Es meg kell végre mondanunk,
hogy nem szabad a hadifoglyok és
egyéb internáltak egészségét és életét
olyan félvállról venni, mint ahogy
az — legalább a látszat szerint —
eddig történt. Elhisszük, hogy a ka-
tonai hatóság parancshoz, felsőbb
utasításhoz van kötve; ha neki sok
ezer foglyot küldenek, azt az sokezer
foglyot el kell helyeznie; s ha erre
csak a kazamatákban van helye, ak-
kor nem adhat erre palotákat. De a
parancsok se követelhetnek lehetet-
lent, amint a háboruban is csak ad-
dig lehet követni a parancsot, amíg
az bajt nem jelentene. Minelyt a hadi-
foglyok mai elhelyezése mellett azok

között tömeges halál történik, akkor
a katonai hatóságnak kötelessége
erre felsőbbségének figyelmét felhívni
és más intézkedést követelni, hogy a
további ember pusztulásnak eleje vé-
tessék. Nemcsak azért kell ezt meg-
tenni, mert a foglyok is emberek, —
mert a hadifoglyok internálása a há-
borus állapottal járó intézkedés, a
mely azonban nem jelenti, hogy a
hadifoglyok bűnös emberek, — mert
továbbá a magunk kulturnívójának
tartozunk azzal, hogy a hadifoglyok
életét és egészségét ép annyira véd-
jük, mint a honfitársainkét; — de
főként azért, mert a míg a hadifog-
lyok között a járvány csirája teljesen
kiirtva nincsen, addig nem vagyunk
biztonságban a felől, hogy attól má-
sok is meg nem fertőztetnek.

Sajnos, ez a fertőzés megtörtént.
A város járványbizottságának mai
ülésén megállapították, hogy a város
területén husz kiütéses tifuszos katona
van. Most nem akarjuk azt bizonyít-
gatni, hogy szigorubb intézkedések és
kevesebb bürokratizmus mellett ennek
elejét lehetett volna venni, de itt már
a legkomolyabb és legsürgősebb ese-
lokvest követeljük meg. Jogunk van
ezt követelni úgy a polgári, mint a
katonai hatóságoktól. A járványvesze-
delem idején megszűnnek a reszor-
tok határai. A katonao orvos nem mond-
hatja, hogy neki csak a katonákat
kell megóvni a járványtól és a pol-
gári hatóság orvosainak eszébe nem
jutna, hogy a járvány katonai jelle-
gét állapítsa meg. Ilyesmiről egyéb-
ként nincs is szó. De a helyet, hogy
a közönség hangulatát oszillapitgassák,
a komoly helyzetet szépitgetni igye-
kezzenek, — a legszélesebb körben
és a legalaposabban tegyenek meg
mindent a járvány megfékezésére és

elfojtására. Ne törődjenek azzal, hogy a közönség jobban meg talál ijedni, mint a hogy kellene; a közönség mindjárt megnyugszik, ha látni fogja, hogy a dolgot az illetékes fórumok komolyan veszik. És mivel a háboru érdeke, hogy annak veszteségeit és kikerülhetetlen borzalmait idebenn a járványok ne szaporítsák, a háboru érdeke pedig mindennél előbb való: elvárjuk, hogy ebben mindenki, akár katoná, akár polgári személy, a legmagasabb hatóságtól kezdve a legalacsonyabbig, gyorsan és komolyan tegye meg a kötelességét!

Roham a halálba.

(Orosz harotéri jelentés.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 1.

Egy pétervári lap közli egy orosz katona következő harotéri levelét:

Ehezünk, fázunk és már régen lemondotunk azokról a szokásokról, amelyek a kultur-ember vérebe mennek át. Hónapok óta nem váltottunk már fehérneműt s a régi már csafossá rongyolódott rajtunk. Az ezredünkben sok a „kiváltóság”. Köztük főiskolai hallgatók és egy magasállású bányamérnök, aki önként vonult velünk harcba. Ha már pár száz verszet gyalogoltunk, semmiben sem különbözünk külsőnkben a tulai paraszt-Lobostól és a kis-orosz Petrisenkotól. Sípunk egyformán össze-lapult, köpnyegünk szennyes, rongyos és arcunk már réges-régen nem látott beretvát. Most elhagytuk kövesárkainkat, ahol három hélig tartózkodtunk, mert az ellenség előre-nyomult. Ledatlan esőn masírozunk át libasorban. Végsőkig feszült idegeink megérik a legkisebb gyanus neszt s a fűnk most olyan éles, mint a vadaké.

Meredek hegyi út vezet fel az erdőn. A jégtől-hótól sikamlós úton szuronyaink segítségével kapaszkodunk feljebb lélegző módra, görnyedt testtel. Csúszás fenakira érünk és itt

ütünk tábor. Mivel a sziklákba be nem vajúhatjuk magunkat, kövekből állítunk fel mellvédet. Alig hurokoltuk fel könnyű hegyi ágyunkat, egy ellenséges gránát, amely a szomszédos hegyoromról jött, közvetlen a kövekből állított mellvédünk előtt csap le.

— Nulla és hat! — vezényli a tüzértisztünk.

Megkezdődött a tüzérségi párbaj. Wlasow hadnagyot egy gránátszilánk a lábán megsebesíti, de azért a földön fekvé tovább vezényel:

— Vigyázat! Nulla és négy!

Rokoli tűzijáték szakrázott fel a sötét égboltra. Mint világító rakéták röpödtek a gránátok s a mörör szétpukkantak, tüzesét szórtak szerteszét. A távolból a horizontot tüzek festették bíboros-vörösre. Egy erdő vetett lobot és a sűrű füstöt hőmpolygató izeó szél hátba kapott bennünket. Tőlünk pár lépésnyire egy ágyu felrobbant. Egy haldokló fekszik előttem és hörög. Kossarenkov önkéntes. Egy kartács-golyó találta. Hozzákuszom és föléje hajlok. Csöndesen suttogja: „Mama!”, majd könyes szemmel ismétli meg: „Mama! Mamocaka!” Hordágyra teszik, letakarják egy köpennyel és keresztet vetnek föléje.

Nulla és négy! Nulla és négy! — kommandirozza a tüzértiszt. A vér patakszik a sebéből, de nem panaszkolja, a kötelességérzettel szinte hipnotizálva, nem érzi a fájdalmakat. A gránát-, shrapnell- és kartács-esőben rohantura indultunk. Örületes attackban rohantunk le a hegyről, majd újra hegynek fel, miközben tüzeső hullott ránk és füstfelhő nehezedett a mellünkre. Az öldöklés esodálatos vágya és kedve kerekedett a lelkünkben, Lbow, aki az oldalamon rohant, tombolva kiáltotta:

— Üssétek le!

A tulai paraszt szeméi szikrát hánytak és balját fenyegető szitkokkal lóbálta az ellenség felé. Az ellenséges gépfegyverek tüze első sorainkat letarolta, de újabb emberzörök hőmpolyogtak alá a hegyről és léptek az elesettek helyébe. Lbowt egy golyó találta, lerogyott mellén és még egyszer felegyenesedve mondta:

— Meghalok! — és újabb szitkokat ontva az ellenség felé, holtan rogyott össze.

Hidverés

ellenséges tüzben.

(Kitüntetett hős tisztek.)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 1.

Derék hidász- és árkászcsapataink kötelességérzete és áldozatkészsége jelenleg különösen a déli harotéren nagy mérvben igénybe lesz véve. A legnevesebb golyózápokban sokszor órákig tartó nehéz, felelősségteljes ponton munkát kell nyugalommal és hideg vérrel végezniük, miközben a harcba való közvetlen részvételnek kétségtelenül elterelő hatása, a saját fegyverünk kihasználása sem jöhet. Gyakran minden földzet nélkül ki vannak téve az ellenség golyóinak és mégis pontosan és lelkiismeretesen kell végezniük a napi munkát, melynek használhatóságától gyakran nagy csapátrészek sorsa függ. Hidász- és árkászcsapataink tisztjei és legénysége gyakran részvett is ám a megérdemelt elismerésben. Többek között Schütz Ottó 2. árkászszázalójbeli százados a hadiékítményes katonai érdemkeresztet nyerte el azért, hogy századával az ellenségnek reggeltől estig tartó gyilkos shrapnell-tüzében kitűnően járható hidat épített, mely a csapatoknak nehéz tüzérségükkel és nagy vonattal együtt való, harcászati szempontból fontos átkelését lehetővé tette. E hidverés előtt néhány nappal Schütz százados árkászai a gyalogság tüzharcában is részt vett, miközben bátorságával különösen kitűnt.

Hasonló érdemeket szerzett Pleplár Lajos 7. hidászszázalójbeli százados a Starbrod melletti harcokban. Azt a parancsot kapta, hogy századával és egy hadihídkészlettel a Visegrádtól északra fekvő uttalan, nehéz terepen jelentékeny haderőt a Drina nyugati partjáról annak keleti partjára szállítson át. Csakis körültekintő és erélyes fellépésének volt köszönhető, hogy ez a komplikált nehéz átkelés sikerült, — a mit később a hadseregparancsnokság is elismert és bizonyított, — mely átkelést az ellenség szivós és heves gyalogsági támadásokkal és nehéz ágyuk tűzével megakadályozni törekedett.

Pleplár százados a hadiékítményes 3. oszt. vaskorona renddel lett kitüntetve.

Látogatás egy hadi-repülőtéren

Biró Lajos, a Bester Lloyd haditudósítója írja a következő rendkívül érdekes cikket aviatikáinkról:

A pilóták. Nagy, zöldes-barna sátor, vándor cirkuszhoz hasonlatos, a háttérben széles jármű-tábor, elől a szabad mezőség: két repülőgép-osztagnak így táborzik orosz-lengyel város közelében. A tisztek egész raja; csupa érdekes és jellegzetes arc, ismert, sőt híres nevek viselői. Itt van Petróczy százados, itt van a két Cavalier főhadnagy, akik közül az egyik nemrég még Szerbiában repült és itt nem csekélyebb kitüntetést szerzett, mint a vaskorona rendet. A következő cselekedetéért kapta ezt a kitüntetést: Egy szerb ágyut zsákmányolt, foglyul ejtette az ágyu legénységét, aztán a fogoly szerb tüzerekkel, a szerb ágyuból lövette a szerbeket. Itt van az ismert nevű Beufield főhadnagy is. És itt vannak Zohar, Fux, Fritsch és Fischer főhadnagyk az egyik osztásban, Wilhelm von Cejnek főhadnagy, Stojasavlevics és Nowy főhadnagyk, Reichl hadnagy (ide beosztott német tiszt) Macher, Reiser, Steiner, Rubricis főhadnagyk. És néhány kitűnő altiszt, köztük egy Bartl nevezetű, aki már ezüst vitézségi érmét és vaskeresztet kapott.

Csupa érdekes alak, férfiak, akik megérdemlik, egy külön fejezetben méltassuk őket. De ha az ember végigtekint sorokon és beszélt

velük és végighallgatta formára nézve is tökéletes előadásukat, amit pihenő repülőgépeken egy, a szakmájukhoz tartozó kérdéssről rögtönöznek, akkor az az érzése támad, hogy mind-egyikükben felfedezett egy közös vonást, amely valamennyiüket jellemzi.

Mi a pilótatiszt? A műlovas és matematikus vegyülete. És ezek a kedves és esinos fiatalemberek, ezek a snájdig tiszték olyan érzékeny idegéletet élnek, mint egy nagyvárosi költő és mégis urai maradnak idegrendszerüknek és olyan izmuk van, mint egy kötéláncosnak, aki mindennap sétál a Niagara zuhatag felett. És közös vonás mindnyájukban a nagy szeretet munkájuk iránt és az a nevető gyerekes öröm, amely eltojja őket, ha egyszer sikerül nekik megint játszani kicsit a halállal és az orrára ütni.

A repülőgép. Odakünn dühös orkán tombol. A gépeket nem lehet kihozni, be kell menni hozzájuk. A zöldes-barna sátorban csendesen áll — hát valóban élnek ezek a gépek? Igaz, hogy két-három ezer méter magasságra felemelkednek? És igaz, hogy egyikük Ivan-gorod felé repült és nagyszerű fényképeket hozott erről a várról?

A gépek hallgatnak. De az ember beszél. Szerényen, nyugodtan, okosan beszélnek. A gépek többnyire a D. F. W. (Deutsche Flugzeugwerke) cég gyártmányai. Ennek a gyárnak a vezetője egy ideig Bier főhadnagy volt, egyik legkitűnőbb aviatikusunk. Bier nemrég kivált a

vállalatból és most Aszódon akar repülőgépgyárat létesíteni.

A repülőgépek jók, de természetesen van még néhány fogyatékoságuk. A jövő repülőgépjén zajtalan lesz a motor és a készülék maga talán láthatatlan. A motor és az ülések mindenesetre páncélburkolatot tognak kapni. Csak nemrég történt, hogy egyik tisztünkre repülő útján rálóttak az oroszok és egy orosz gépfegyver, a két lába között átlukasztotta az ülést.

A gépek hallgatnak. De rövid ideig közöttük időző látogatásban az az érzés támad, hogy élet van bennük, hogy rejtett erő lakik bennük — nemsokára felszállnak, mint a sas és utrakelnek, hogy játszanak a halállal.

A jelvények. Az orosz repülőgépeknek kék-fehér kereszt a jelvényük, a franciáké egy francia kokárda, a mi gépeink piros-fehér szalagot hordanak, a most használatban lévő német repülőgépek fekete keresztet. A kereszt a repülőgép alsó részének külső felületén van, hogy a saját csapatok alulról megismerjék és ne löjjenek rá. De fent is van egy kereszt. Miért?

... egyik repülőgépünk nemrég uton volt és nagy magasságban találkozott egy német repülőgéppel. A német pilóta feljebb szállt, a miénk nyugodtan haladt tovább. Hirtelen — nem tudni, miként történt — talán hallucináció volt — a német pilóta gyorstüzérelést nyit a mi repülőgépünk ellen. A mi repülőgépünkön — mindig két tiszt van rajta: egy pilóta és egy

Szerbia

védekezésre készül.

(A monarchia új offenzívája. — Olaszország nem gondolt beavatkozásra.)

Távirati tudósítás.

Szófia—Budapest, február 1.

A szerbiát új offenzíva.

Szófia. A Kambana írja: Bulgáriának Szerbia megsemmisítését kell elősegítenie. Szerinte magyarok és németek olyan arányokban készítették elő az új szerb offenzívát, hogy a kudarc ki van zárva. A lap szerint a monarchia nemsokára másfél millió új katonát állít ki az északi vonalon.

Szerbia védekezésére készül.

Szófia. A bolgár lapok Nisből és Pétervárról keltezett táviratokat közölnek, amelyek arról szólnak, hogy Szerbia berendezkedett az osztrák-magyar csapatok offenzívájára. A szerb minisztertanács legutóbbi üléséről bizalmas jelentést küldött az orosz kormányhoz Szerbia katonai és pénzügyi felkészültségéről és — hír szerint — Oroszországtól újabb anyagi támogatást, főleg pedig municiót kért. A szerb hadvezetőség minden épkézláb embert fegyverbe állított, egyelőre azonban teljesen tájékozatlanok az osztrák-magyar hadvezetőség terveiről. A polgári lakosság a Drina és Száva mentéről már napok előtt elköltözött. Nis és Üszküb zsúfolva van menekülőkkel, akiknek ellátásáról a szerb kormány alig tud gondoskodni.

Románia nem vett fel külföldi kölcsönt.

Bukarest. A román távirati ügynökség ma egy félhivatalos értesítést tesz közzé, a mely a külföldi lapoknak egy nagyobb román kölcsönre való értesítését világítja meg. A kommuniké szerint Romániának az állami járadékok szelvényeinek beváltásához külföldi pénzre volt szüksége, főleg frankra és ezért a külföldi bankházakra frankra szóló utalványokat bocsátott ki, illetve helyezte el a kincstári utalványok segítségével gondoskodott az esedékes szelvények beváltásáról.

figyelő — nagy a riadalom. De nem veszítik el a fejüket. A pilóta megváltoztatja a repülés irányát, de a figyelő, Machner főhadnagy, nyugodtan a német repülőgépet felé irányítja fényképezőgépét és lefényképezi. A nyugodt fényképezés után még néhány barátságos kézfogás, szövetségünk végre észreveszi, hogy tévedett, a váratlanul megtámadott, de szerencsére sértetlenül maradt repülőgépet nyugodtan folytatja tovább útját a levegőben.

... Ezért kell azóta fent is láthatóan keresztet viselni a repülőgépeknek.

A fegyverek. Magasan felfüggesztett keskeny ércömlinderek: ezek a kézi bombák. A repülőgépet annyit visz belőlük magával, amennyi csak elfér. Aránylag veszélytelen jószág. Arra szolgálnak, hogy az ellenséget nyugtalanítsák. Azért mégis megölnek néhány embert, a hol csak lehetnek.

Van azonban a bombáknak egy másik fajtája, a mely már sokkal komolyabb. Ebből csak kettőt vihet magával a repülőgép. Célozni velük nehéz, leszállani velük veszélyes. Azért a leszállás előtt mindenestre ledobják őket, ha másra nem akkor szabad mezdősegre. De ha sikerül járni a gyalogosi helyet, a hová le lehet dobni — városra, táborra vagy tömegre — akkor a pokol jelenik meg látogatóban ott, a hova lehullott. Husz lépésnyi körzetben semmi élő, vagy élettelen lény nem marad sértetlenül. A bombát robbanó anyaga annyira szétugraszítja, hogy a vas ugyiszólva izzé-porrá válik.

Az e célra szükséges összeg körülbelül tíz millió frank volt és a pénzügyi hitelművelet is csak ilyen összegre vonatkozott. Azok az angol és francia lapjelentések, a melyek több százmillió román kölcsönről szólnak, ilyenformán valótlanok.

Román gabonavásárlás Németországban.

Bukarest. Félhivatalosan jelentik: A Németországban a legutóbbi hónapokban vásárolt gabona legnagyobb része vagonhiány miatt nem volt leszállítható. A román vasut gazgatóság most elfogadta a német kormánytól azt az ajánlatát, hogy Németország a gabonaszállításához szükséges kocsiakat maga küldi Romániába.

Huszmillió ezüstpénz Romániában.

Bukarest. Az Argus című lap jelenti: A román pénzügyminiszterium az altonai Basso és Selvo-cégnél körülbelül 20 millió lei értékű ezüstpénzt vevetett. A német, az osztrák és a magyar kormány a kivitel, illetőleg az átvitel megengedte és így a 20 milliónyi ezüstpénz tegnap Romániába érkezett. A központi hatalmak kormányainak ez a szívessege Bukarestben élénk meglepetést keltett.

Bulgária nem békül Szerbiával.

Budapest. A Südslavische Correspondenz jelenti Konstantinápolyból: Anglia felajánlkozott Bulgáriának a szomszédaival való határviszonyok elintézésére. A bolgár kormány ezt is, mint minden, öt Szerbiával kibékíteni akaró ajánlatot visszautasította.

Hamis hír Olaszország aktivitásáról.

Berlin. A francia kormány félhivatalos távirati ügynöksége, az Agence Havas szombaton nagy szenzációval kedveskedett az ententének. Egy Rómából keltezett szombati táviratában azt jelentette a francia ügynökség, hogy Olaszország már legközelebb beavatkozik a háborúba, sőt közölte annak a jegyzéknek a szövegét is, amellyel Viktor Emánuel király a háborút megüzente. Ideérkezett római távirat szerint a Havas ügynökségnek ez a híre Rómában nagy mebotránkozást keltett. Rögtön megállapították, hogy a francia ügynökség maga szerkesztette a táviratot, mert egyik olasz táviró-ügynökség sem adott ki

És itt van még az ugynevezett csendes halál is: az éreonyil, a rajta levő francia felirat szerint francia találmány és német gyártmány. Nem nagyobb mint egy ceruza. A repülőgép egész marokkal dobja be belőle. A négyszögű, de a végükön élésre kihégyezett érceruzák esetük közben mindig hegyes végükkel fordulnak lefelé. A súlypont okozza ezt a fordulást. A míg a nyilak lehullanak, a gép tovább repül. Husz-harminc másodpercig tart, míg a nyíl a magából leessik. Lentől a néző boldogan felsóhajt: Hál Istennek, nem történt semmi baj. De ez csak a kezdet. Esés közben egyre növekvő sebességgel hullanak a nyilak lefelé és végül a fegyvergolyó kezdősebességével szelik át a levegőt. A repülőgép már rég tovább repült, de itt lent hirtelen összeesik egy ember. Senki sem hallott, nem is látott semmit. A halottat megvizsgálják. A koponyáján hatolt be a nyíl és az egész testet, a fejtől a talpig átfúrta.

Hogyan fényképeznek. Néha bombákat dobhatnak le, néha nyilakat. De néha csak gyújtogatni akarnak felülről. De fontosabb a fényképezőgép felszerelése. A fényképezőgép, "Revolver-Camera"-nak hívják. A formája hasonlít egy hatalmas pisztolyhoz. Szellemes és a maga nemében tökéletes alkotás. A figyelő úgy bánik vele, mint egy pisztollyal. Egy új mozdulat, és a fényérzékeny lemezen megjelenik Ivangorod, Lublin vagy Cholm képe; esetleg menetelő orosz csapatok képe, vagy egy orosz állás képe az elrejtett tütegekkel.

ilyen, vagy hasonló jelentést. Az illetékes olasz körökben nagyon mebotránkoztak, hogy a franciák ilyen kétségbeesett és átlátszó eszközökhöz nyulnak.

Török előnyomulás a Kaukázusban és Egyiptom ellen.

Konstantinápoly. Az osztrák-magyar haderő bukovinai és kárpáti sikereit örömmel fogadják. Ami a török birodalom vállalkozását illeti, a török csapatok Kaukázusban és Aszerebejdzsánban végzett hadműveleteinek előrehaladásáról szóló jelentések alkalmasak arra, hogy a legkedvezőbb reménysegeket is megerősítsék. Részletek felsorolása nélkül, aminek jelenleg magától értetődően titokban kell maradniok, annyi mégis közölhető, hogy a mohamedán törzsek teljes buzgalommal működnek a Suez-csatorna ellen való vonulás előkészítésében közre. A török seregek a csatornánál való megjelenése és a Nilus-vidékére való előnyomulása jeladás lesz a szomszédos területek mohamedánjai számára, hogy fegyveres részt vegyenek az Anglia ellen való harcban. Az izlám ügyéért való harora kész sok mohamedán csak ezt várja be s csak ennek bekövetkezése után érezheti majd a szultánkalifa felhívásának hatását a maga teljes terjedelmében. (Bud. Tud.)

Az osztrák és az orosz perrend. Az oroszoknak Buczacban való időzéséről egy onnan menekült kereskedőtől a Nova Reforma a következő jellemző dolgot hallotta: Egy menekült zsidó kereskedő parasztnak adta át vagyonát megőrzés végett. Visszaérkezés után a kereskedő sehogyan sem tudta tehenét a paraszttól visszakapni. Panaszt tett tehát az orosz városparancsnoknál, a ki megkérdezte tőle, hogy osztrák, vagy orosz törvények szerint kívánja-e az eljárás lefolytatását. A kereskedő osztrák eljárást kívánt, mire a városparancsnok a panasznak írásban való beadására utasította. Néhány hét múlva, a mikor a panasz elintézését megsürgette, a kereskedő, felismerve a dolog kilátástalan voltát, arra szánta magát, hogy panaszát megújítja, de az eljárást orosz törvények szerint kívánja. Három rubelt a panaszt felvevő hivatalnoknak, több rubelt pedig más tisztviselőnek kellett lefizetnie, a mire azután elhozatták a parasztot. A paraszt öt kanosukaütést kapott és visszaadta a kereskedő tehenét. Távozóban az egyik tisztviselő így szólt a kereskedőhöz:

— Látod, ilyen gyorsan megy minden nálunk!

A repülőgép hazatér. A figyelő kiszáll belőle. A lényérzékeny lemezt munkába veszik. Husz perccel később a felsőbb parancsnokság előtt van a fénykép, hű képmása egy ellenséges pozíciónak.

A motor. Motorhiba miatt — mondta Petroczy százados — sohase történt katasztrófa. Azok az újságjelentések, amelyek motorhiba következtében történik lezuhásról irnak, tévesek. Ha a levegőben valami baja történik a motornak, akkor a repülőgép csendes siklórepüléssel baleset nélkül földet érhet.

A motorhiba mégis katasztrófát okozhat, csak hogy nem nálunk, hanem az oroszoknál. A gnóm motor, amellyel az orosz repülőgépek fel vannak szerelve, nagyon szellemes és finom készülék, de előnyei abban a mértékben változtak át hátrányokká, minél tovább tartott a háború és minél nagyobb követelményeket támasztott a repülőgéppel szemben. Azt mondják, hogy az oroszok elhasznált motorjaik pótlására nem kaphatnak új francia motorokat, de a meglévő és sértetlen orosz repülőgépeknek is megvan mieinkkel szemben az a hátrányuk, hogy a gnóm-motornal nem tanácsos hosszabb utra indulni. Újabb időben ami csapataink már csak nagyon ritkán látnak orosz repülőgépeket. A háború első szakában úgy látszott, mintha az orosz aviatika némileg fölényben volna; de a fölény teljesen megszűnt és ma elvitáztatlan tényként állapítható meg ami repülőgépeink motorjaink és pilótatisztjeink magasabb kvalitása.

Franciaország utolsó ellentállásra készül.

(A harmadik vasfal. — Olaszok a németek végső győzelméről. — Elsülyesztett angol hajók.)

(Hivatalos távirati tudósítás.)

Berlin—Stockholm, február 1.

Hivatalos jelentés a nyugati harcterről.

Nyugati hadszíntér: Flandriában tegnap csak kisebb harcközpontok folytak. Cuinchynél a la Bassée — Bethune-i uttól délre, valamint Carency-nél (Arras-tól északnyugatra) a franciáktól egyes lövészárkokat elfoglaltunk. Legfőbb vezetőség.

Elénk tevékenység a nyugati fronton.

Stockholm. A Stockholms Dagblad jelentései Párisból: Az egész nyugati fronton végig élénk tevékenység uralkodik. A németek Nieuportnál és Ypernnél, az Argonne-okban és különösen Felső-Elzászban erősítéseket kaptak. Vinard Soissonst általában békében hagyják. Kluck tábornagy Berry-au-Bac és Reims ellen állandóan támadásokat intéz. Azok az állások, melyeket a franciák annak idején Beausejouan-nál és Perthes-nél — északra Chaloustól — elfoglaltak, a német támadások állandó célpontjai. St. Michiel és Pont-á-Moussons terepére jelentékeny német erősítések érkeztek Metz-ből. A harcok különös szívszárazsággal több napon és éjszakán át tartottak úgy itten, mint az Aisne-nél és Felső-Elzászban. Az időjárás most lassan javul. A beállott hideg következtében az utak szárazabbak lettek. Az állandó eső, mely a hadműveleteket lehetetlenné tette, most felhagyott.

Hiábavaló Joffre zsenialitása.

Zürich. A Neue Züricher Nachrichten írja: Ugy látszik, Joffre minden zsenialitása nem tudja már feltartóztatni nyugaton a vasfal megőrzését. Ha a németeknek a La Bassée, Soissons, Reims és az Argonne-okban elért legutóbbi sikereik még egyáltalán nem döntő jelentőségűek is, még is bizonyos döntő előkészítést jelentenek Joffre óriási energiája számolt már a mostani állások összeomlásával. Minden előkészület megtörtént a második vasfal felállítására, a mostani összeomlás után, de ez mégsem lesz az, mint a mostani és a védői sem lesznek ugyanolyanok, mint most. Az utolsó kétségbeesett ellenállás kezdete lenne ez, ami a franciák és angolok vitézsége mellett még mindenestre komoly dolog lesz.

Mi történt La Bassée-nél?

London. A Daily News katonai munkatársai kifogásolja, hogy az angol hadügyi hivatal a La Bassée körül hétfőn lefolyt ütközetről oly szűk tartalmú jelentést tett közzé, a kedden és valószínűen szerdán is lefolyt ütközetről pedig egyáltalán nem adott semmi tudósítást. A hivatalos angol jelentés meg sem említette, hogy az angolok területet is veszítettek. A francia jelentésből tudták meg, hogy Givenchinél, amely az Aire-Bathuen csatornától északra és délre fekszik, új német támadást visszaverték s ellentámadásba mentek át, amelynek az volt az eredménye, hogy az angolok visszafoglalták régi hadállásukat. A Daily News munkatársa ezután elmondja a német jelentéseket, a melyek a szövetséges csapatok ismételt visszaveréséről számolnak be,

míg London és Páris erről hallgatnak. Az újságíró ezt megkérdi:

Mi az igazság tehát? Veszítettek-e csapataink valami területet, igen, vagy nem? És ha igen, visszahódították-e ezt a területet, igen vagy nem? Volt-e az említett vidéken kedden, vagy szerdán újból küzdelem? És ha volt, milyen eredménnyel végződött? A német és francia jelentések homlokegyenest ellenkeznek egymással. Egy French tábornok jelentésén nyugvó londoni tudósítás világosságot derítene erre az ügyre és mi tudnánk, hogy hányadán vagyunk. St. Omerből és Boulogne-ból érkező Reuter-jelentések a hétfői ütközetet nagyon jelentősnek mondják. A keddi és szerdai ütközetről azonban semmiféle említés nem történik. Hiányzik tehát a hivatalos jelentés arról, hogy a valóságban mi történt a mi csapataink és az ellenség között.

„Feltétlenül győznek a németek.”

Róma. A Mattino haditudósítójának jelentései alapján arra a következtetésre jut, hogy az orosz hadsereg ellenállásának teljes összeomlása küszöbön áll és tavasza a németek döntő támadást intéznek a franciák ellen. A cikk arra a végeredményre következtet, hogy a győzelem feltétlenül a németek részén lesz.

Elsülyesztett angol gőzös.

Páris. Hivatalosan jelentik: Egy német tengeralattjáró naszád szombat délelőtt az Antifer-fok magasságában elsülyesztette a Takmaru angol gőzöst. A legénységet francia torpedónaszádok megmentették. Egy német tengeralattjáró naszád szombaton délután ágyuzta ugyanazon a környéken az Icaria nevű angol gőzöst. Ez nem sülyedt el és francia torpedónaszádok védelme alatt Havre-ba lehetett vontatni.

Három angol gőzöst elsülyesztett az U. 21.

London. Az „U. 21.” német tengeralattjáró tegnap reggel a Nordcheildsből való Bon Cruachan nevű partvidéki gőzöst az ír tengerben egy torpedólövéssel elsülyesztette. A tengeralattjáró parancsnoka a 21 főtől álló legénységnek 10 perc időt adott, hogy csonakba szálljanak. A legénységet később egy halászcsonak vette fel, és az ír-tengeren levő Fleetwooba szállította. Ugyanez a tengeralattjáró déltájban elfogta a Linda Blanche gőzöst, amely Manchesterből Belfastba igyekezett, Liverpooltól nyugatra. A tíz főtől álló legénység ugyanolyan eibánásban részesült, mint az előbbi gőzös legénysége. Egy tegnap este Liverpoolba érkezett gőzös arról tett jelentést, hogy ő megfigyelté amint a tengeralattjáró meg egy gőzöst elpusztított.

Portugália semlegessége.

Genf. A madridi Imparcial jelentései, hogy a portugáliai Korteiz elé ellenzéki szenátorok kezdeményezést javaslatot terjesztettek, amely a kormánytól Portugália azonnali hivatalos semlegességi nyilatkozatát követeli az összes hadviselő hatalmakkal szemben.

Ahol előre tudták az orosz és szerb betörést.

(Az angol biztosító értesülései. — Felbontott biztosítások az északi és déli megyékben.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 1.

Egy magyar biztosítási szaklap a monarchiában meglehetősen tágterű üzleti körrel bíró North British biztosító társaságról rendkívül érdekes leleplezéseket közöl, a kormány figyelmébe ajánlva.

Szakkörökben már közismert dolog, hogy a North British nevű angol biztosító társaság, melynek a monarchiában több fióktelepe van súlyos bajokkal küzd és jelenleg az a helyzet, hogy egy osztrák biztosító társaság igyekszik átvenni az angol társaság magyarországi üzleteit. Legutóbb a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéket is foglalkoztatta az angol társaság ügye, amennyiben a társaság egyik ügyfele azt kérte, hogy a North British magyarországi mérlege alapján, továbbá bizonyos köztudomású tények folytán is — a magyar fióktelep cégét töröljék. — A kérelmet a törvényszék nem teljesítette, ellenben elrendelte a vizsgálatot Lewakowszky Szaniszló dr., a társaság magyarországi üzletvezetője ellen és egyúttal felhívta az ügyészséget további eljárás végett, hogy a magyar felek érdekei sürgős és időszerű védelmében részcsüljenek és valószínűleg sikerül is az angol tőkének idáig nyuló polipkarjait még idejében lenyesegetni.

A North British ügyével kapcsolatban hívja fel a figyelmet a Biztosítási és Közgazdasági Lapok arra a körülményre, hogy a társaság bécsi vezetője Piotrow lovag már ez év május elején törülte a Máramaros-, Zemplén-, Bereg-, Ung-, Sáros- és Szatmármegyék északi részén levő összes biztosításokat. A bécsi vezetőségnek intézkedése akkoriban szakkörökben érdekes felütést keltett, de senki nem sejtette, hogy a titokzatos spekuláció homályába burkolt üzleti manőver az entente diplomácia legrejtettebb kulisszatitkaival van összefüggésben. A továbbiakban igen súlyos és veszedelmes szerepet tulajdonít az említett lap a bécsi vezetőnek.

— Piotrow Gimwill — írja ezután az említett szaklap — londoni és szentpétervári üzletbarátaitól, ezekkel való sűrű összeköttetései révén, ugylátszik, már májusban tudta, hogy ezeken a vidékeken fognak az orosz hadseregek betörni. Piotrow ur tehát a londoni utasítás alapján törölte ezekben a vármegyékben biztosításait.

Ugyancsak jó összeköttetései révén a North British előre tudta azt is, hogy a szerbek mely délvideki vármegyékben fogják megkezdeni operációikat s ugyanezeneken a vidékeken is pár nappal később törölték az összes biztosításokat.

Megdöbbenéssel kell gondolkoznunk a fölött, hogy az igazgató milyen összeköttetések révén jutott ezen fontos titkokhoz, amelyeket ő az angol társaság érdekében olyan jól értékesített. Piotrow Gimwill a háború előtt majdnem hetenként, sőt most is elég sűrűn időzik Budapesten.

Hatósági intézkedések a kiütéses tifusz leküzdésére.

(Károlyi Gyula gróf kormánybiztos Aradra hívása. — Lezárták a várat. — Három katonai szűnet az iskolákban. — A járvány bizottság ülése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 2.

Arad város járvány-bizottsága ma Várjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott ülésében Tisch Mór dr. főorvos előterjesztéséből megtudta, hogy Aradon ez idő szerint husz katonát kezelnek a honvédhuszár laktanyában lévő fertőző kórházban kiütéses tifusz miatt és hogy Sieger János dr., aki a várbeli szerb internátákat gyógykezelte, ugyancsak kiütéses tifuszban betegedett meg és Batthyányi-utca 29. számú házában levő teljesen izolált lakásán kezelik. A bizottság a komoly helyzethez mérten megtette a szükséges erélyes intézkedéseket a járvány elfolytására. A polgármester indítványára a bizottság nemcsak a maga hatáskörében követ el mindent, hogy a város közönségét a fertőzéstől megóvja, hanem Károlyi Gyula gróf egészségügyi kormánybiztosnak is jelentést tesz és kéri, hogy jöjjön le Aradra és győződjék meg személyesen a várbeli állapotok tarthatatlanságáról és tegyen javaslatot a belügyminiszternek a további teendőkre. Remélhető, hogy az esetre, ha mindenki úgy teszi meg kötelességét, mint a hogy azt a járványbizottság és a közönség megkívánja, akkor a járvány a legszűkebb korlátok közt marad. A bizottság ülésén részt vett Hegedüs Ede alezredes állomásparancsnok és Teodorovits Döme dr. főorvos, kórházparancsnok is. A polgármester tudomására adta a bizottságnak, hogy a főorvos jelentést tett neki a kiütéses tifusz, a küteges hagymáz járványos fellépéséről.

A főorvos javaslatai.

— Amikor legutóbbi ülésünkön — mondotta ezután Tisch Mór dr. főorvos — aggodalmamat fejeztem ki a várba internált szerbek elhelyezése miatt, nem szoltam alaptalanul, mert sajnos, egy súlyos fertőző betegség legveszedelmesebb formája ütötte fel a fejét, a kiütéses tifusz. Január 29-én a szerb foglyok őrzésére rendelt őrszázad egyik népfelkelő katonája megbetegedett és azt kiküldték a várból a Fischer Eliz kórházba. Azzal este konstatálták rajta az orvosok a gyanus foltokat és elszállították a honvédhuszár laktanya fertőző kórházába. Másnap már a tanítóképzőintézetben három, a Fischer Eliz kórházban két katonán állapították meg kiütéses tifuszt és ma már, mint Visky Pál dr. igazgatóval és Hecht Arnold dr. tb. főorvossal együtt megállapítottam, a honvédhuszár laktanyában husz katonát kezelnek ebben a járványos bajban. Valamennyit a várból küldték ki a különböző kórházakba. A város közönségének körében eddig csak Singer János dr. orvos, aki a foglyokat kezelte, kapta meg a betegséget. Négy nap óta beteg és Batthyányi-utca 29. számú házában lévő lakásán, teljesen elzárva mindenkitől, ápolják.

— Mikor meggyőződtem arról, hogy a betegség járványszerű, akkor Teodorovits dr. főorvossal együtt felkerestem Hegedüs Ede alezredes állomásparancsnok urat és azt javasoltam, hogy a várat teljesen be kell zárni, mert a betegek mind várbeli népfelkelők közül kerültek ki. A fertőzés első tészke tehát a vár. Onnan küldték ki a betegeket a kórházakba. Hogy miért, azt megérteni másként nem tudom, minthogy akik ezt cselekedtek azok tapasztalatlanok voltak, akik tifuszt soha sem láttak. Az alezredes ur elrendelte a vár

lezárását és ugyancsak lezárták a Fürj utcán iskolaépületet, ahol laktanya van, valamint a katonai kórházak közül is többet.

— Minthogy a betegség több helyen lépett fel, azt javaslom tehát, hogy a járványbizottság mondja ki: az összes tartalékkórházakban eltiltja az önkéntes ápoló hölgyeket a további működéstől, az összes iskolákat három hétre bezáratja, figyelmezteti az orvosokat, hogy a netán előforduló kiütéses tifuszmegbetegedést telefonon, vagy személyesen jelentésük be az orvosi hivatalnak. Ha a polgárság körében a betegség négy-nél több esetben fordulna elő, akkor a betegeket nem szabad otthon kezelni, hanem a járványkórházba szállítandók. Ha valaki ellenkezőnek, akkor rendőri segítség veendő igénybe.

A bizottság megnyugvással vette tudomásul a főorvosnak a helyzetet leplezetlenül feltárószavait és helyeselte javaslatait. Az igazság megállapítása lévén a legelső útja a gyógyszerek megtalálásának, a bizottságra az előadottaknál is mélyebb hatást gyakorolt azonban amit a következő felszólaló

Issekutz László dr. mondott el:

— Nagyon köszönöm — szólott — és hála vagyok azért, amit a főorvos ur mondott. De nem állhatok meg a javaslatai elfogadásánál, mert a bajt nem gyógyítják meg gyökerénél. Megtudtuk, hogy a kiütéses tifusz tészke a várban van, a fonál ide vezet. Miért álljunk itt meg?

— Ma sem tudjuk, hogy valójában milyen is a helyzet a várban? Hetek óta aggódom a várban történő dolgok miatt. Aggodalmaimat most fejezem ki konkrét formában a bizottság előtt, de kartársaim előtt már hangoztattam azokat. Mindig féltem amiatt, hogy a tömegesen elhalt szerbek betegségét hamisan diagnosztizálták. Gyanus nekem, hogy naponta 25-30 elhalálozást tuberkulózissal indokolnak. Itt hibának kell lennie. Legutóbb már 33-ra emelkedett az egy napi elhalálozás és ezt sem tudóvással, sem végegyengüiessel megmagyarázni nem lehet. Ott járványok vannak és ezek forrásait ki kell irtani. De aggodalmaimat nem akartam pusztán a magam meggyőződése és véleménye alapján kifejezésre juttatni, hanem tényekkel akartam bizonyítani, hogy a járványok, de a kiütéses tifusz is, már hetek óta szedik áldozataikat a várba internált szerbek közt.

— Ma Aradon járt — folytatta Issekutz dr. — a temesvári hadtestparancsnokság megbízásából Burger dr., a ki megtekintette a beteg szerbeket és akivel én beszéltem. Ő mondotta nekem, hogy a szerbek közt sok a kiütéses tifusz beteg. Tehát, már hosszú ideje felütötte volt a fejét ez a ragályozó betegség és mi megelégedtünk azzal, hogy a várban csak a tuberkulózissal halmok el az emberek. Ugyebár ez kissé tura állapot. De arának kell mondanom azt is, hogy a várból küldenek a városban lévő kórházakba lázas betegeket, akikről még nincs biztos diagnózis és ezzel kitesznek minden tartalékkórházat a városnak, sőt veszélyes helyzetbe hozzák a város lakosságát is. Azt kérdem, hogy hol találják majd elhelyezni az ezután Aradra jövő ereszülteket, ha a kórházakat inficiálják? Itt a leg radikálisabb eljárásra van szükség. Be

kell menni a várba és ott kell megállapítani a bajt és a főorvos ur által javasolt és feltétlenül végrehajtandó óvzabályoknak csak akkor lesz fogamatja, ha tisztázuk a várbeli helyzetet. A várban már a fertőző betegségek régi idő óta dühnek. Luszit dr., aki jelen volt, amikor Burger dral beszéltem, elmondotta nekem, hogy hólyagos himlőt, dizamériát és más fertőző bajokat állapított meg, sőt jelentette is, hogy küteges hagymáz pusztít. Ha ez megtörtént, miért nem változtak meg a viszonyok? Nekünk nem szabad szemet hunynunk, nekünk nem szabad strucc politikát folytatnunk. Felületes, gondtalan intézkedések eredménye az, hogy ma husz kiütéses tifusz eset van a város területén. Ez a betegség veszélyes, ragályos, az orvosi tudomány sincs vele tisztában és mert ugyyszólván tehetetlenek vagyunk vele szemben, kötelességünk, hogy az óvintézkedések terén a legvégsőkig menjünk el.

Vita az óvintézkedésekről.

Mély hatást gyakoroltak Issekutz dr. szavai a bizottságra. Mindenki érezte azt a nagy felelőséget, amely eme kijelentések után a bizottságra hárul.

— Sajnos, én nem vagyok lejjogosítva arra — szólalt fel a főorvos — hogy bemegyek a várba és ott intézkedjem, de én megtettem mindazt, ami módomban állott. Több-ször figyelmeztettem Hegedüs alezredes urat azokra a tarthatatlan állapotokra, amelyek közt a szerb foglyok élnek. Az orvosokkal is tárgyaltam erről és ők azt jelentették ki nekem, hogy nem is tudják azon a helyen a betegeket kezelni, mert nem lehet a beteget elválasztani az egészségestől, olyanok az állapotok.

— Nem is a főorvos ur ellen emeltem én vádat — mondotta Issekutz dr. — mert tudom, hogy ő megtette mindent, amit tenni lehetett és elismeréssel adózom neki érte. Azonban a lényeg mégis az, hogy a járvány terjedésének meggátítása csak úgy lehetséges, ha a várban végre rendet teremtünk.

Mindenben igazolhatom Issekutz dr. aggodalmait — szólalt fel Prohászka László dr. tb. főorvos, a ki mint halottkém vizsgálta meg az elhalt szerbek holttesteit. — Meggyőződtem arról, hogy a várban elhalt szerbekről felvett diagnózisok több esetben megbízhatatlanok voltak. Ekiatás tévedésekről is tudok, meri fekete himlőben elhalt emberről az őt kezelő orvosnövendék azt állította, hogy orbáncsa volt. En is azt állítom, hogy a várban már régóta lehet kiütéses tifusz, de ezt hullán megállapítani nem lehet. Azt javaslom, hogy Hegedüs alezredes urat keressük meg, hogy a járványbizottság kebeléből kiküldendő orvospozságnak adjon módot, hogy a szerb beteganyagot vizsgálja át és szortirozza. A főorvos ur elnöklésével Visky és Issekutz dr. urakat kérem kiküldeni.

— Ez nem célravezető — mondotta Issekutz dr. — Mi, civil orvosok erre ra sem ér-nénk, mert a kórházakban és a privat praxisban most mindjobban el vagyunk foglalva. Födolog, hogy a már konstatált betegségek elnyomassanak. A katonai hatóság feladata, hogy oda elegendő orvost rendeljen ki.

— A mikor módomban állott — szólott Teodorovits dr. főorvossal — hat orvost vezényeltem a várba, hogy az ottani állapotokat szanálják. Ezek azt jelentették nekem, hogy ez lehetetlen. Ez az én véleményem is és ezt illetékes helyre jelentettem is. Nem mondhatok mást ez alkalommal, mint hogy kötelességemet megtettem. Holnap Aradra érkezik egy katonai járványorvos, a ki direktívákat fog adni és valószínűen állandóan itt is marad.

— **Felfűtő volt.** — mondotta a miniszter Hecskli dr. — hogy az év januárjában a szerbek halálózása tömegessé vált. Míg a múlt esztendőben öt-hat halott volt egy nap, úgy most januárban tizenöt-husz halálózás jelentettek. Ez mutatja, hogy a kifféses tifuss már az egész hónapban grasszált. Lehet, hogy a január hó elején Aradra hozott szerb-fogyók hűsölték be a veszedelmet.

A főváros kijelentette, hogy foglalkozott ezzel a kérdéssel, utána is járt a dolognak és a főorvosorvossal együtt megállapították, hogy a legutóbb érkezett szerb-fogyók közt ilyen megbetegedések nem történtek, tehát ezek be sem hurcolhatták a bajt.

— Ha ez így van — mondotta Issekutz dr. — akkor pláne be van bizonyítva, hogy a város már hetek óta ragály van és hogy az ottani állapotok szanálása nélkül a járványnak gátat nem állíthatunk.

Jelenítés Károlyi Gyula gróf kormánybiztosnak.

Miután a vára ezzel befejeződött, az elnöklő polgármester az elhangzottakat összefoglalva a következőképen szólott:

— Egyik legutóbbi ülésünkön már javasoltam egyszer, hogy a város tisztai orvosai vizsgálják meg a szerb fogyókat, de akkor a bizottság ezt nem tartotta szükségesnek, mert véleménye szerint a katonaságnak kell ezt elvégeznie. Nem helyezek arra súlyt, hogy nekem bejelentik-e, vagy nem a megbetegedéseket, azzal a ténnyel szemben, hogy négyszázötven koporsót szolgáltattunk ki ebben a hónapban. Ez mindennél többet mond és kötelességünkkel teszi a radikális, gyors cselekvést. Cselekednünk kell és ezért ma sürgős feltérjesztést intéztem Károlyi Gyula grófnak, a hetedik hadtest egészségügyi kormánybiztosához, vázolván előtte az állapotokat arra kértem, jöjjön le Aradra, győződjék meg az itteni helyzetről és tegyen 6 is jelentést a hadtestparancsnoknak, mert a szerb fogyók elhelyezése annyira meg nem felel, hogy nemcsak a város községének egészét fenyegetik, hanem veszélyeztetik a most bevonult és kiképzés alatt álló újoncokat is és attól lehet tartani, hogy a polgárság véráldozata nem éri el azt a mértéket, amelyet azt meghozza. Ismerve Károlyi gróf erélyét, bizonyára mindent megtesz arra, hogy a veszedelmet felőlünk elhárítsa. Valószínűnek tartom, hogy a kormánybiztos magával hoz a belügyminisztériumból szakközvetítőt is és az illetékes fórumok megismerve a helyzetet, megtesznek mindent annak gyógyítására.

— Addig is, míg ez megtörténik, szükséges, hogy a vár szorosán elzárassék. Azt tapasztalom ugyanis, hogy a katonák kijönnek és a zenekar például nyilvános helyiségekben játszik. Felkérem az alezredest, hogy a legszigorúbban tiltsa el mindenkinek a várból való kijövetelt, vagy az oda való bemenetelt. A zenekar, amely például esténként az Uránia színházban játszik, köteleztessék arra, hogy a városban lakják, vagy pedig a zenéléstől eltiltassék. Szükségesnek tartanám, hogy a várból elhaltakat ott temessék el, továbbá hogy a városban lakó katonai személyek, akiknek naponta be kell menniük a várba, ott kapjanak látszat és onnan ki ne jöhessenek. A gyakorlózásra kivonuló katonák ne a városban keressék, hanem a város szélein meneteljenek gyakorlótereik felé. A vár szükségletei telefon útján megrendelhetők és a szállítók a kapunál átadhadják portékájukat.

Hébs Vilmos bizottsági-tag általános helyeslés közt azt indítványozta, hogy tekintettel a súlyos járványra, legsürgősebben intéz-

kedjék a bizottság egy fertőtlenítő intézet létesítését ismét.

A polgármester kijelentette, hogy maga is fontosnak tartja eme intézmény létesítését és kérte, bizza őt meg a bizottság, hogy a kormánybiztosnak és irányban előterjesztést tegyen és államsegélyt kérjen, ha pedig ez nem lenne megkapható, akkor a legközelebbi közgyűlésnek tegyen előterjesztést.

Hegedűs alezredest bejelentette, hogy azok a katonai zenészek, akik a hónapban játszanak, megbízható altisztek, akik a legnagyobb részben a városban laknak. A várból elhaltakat a várból fogják eltemetni, a kórházban elhaltakat nem viszik többé a várba, mint az eddig történt, hanem a temető halottas házában és onnan temetik el. A vár lezárására vonatkozó kérelmeket is magáévá teszi.

A bizottság végül egyhangulag elfogadta a főorvos javaslatait, valamint a polgármester előterjesztéseit.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: délután Mozitündér, este Jó éjt Muki, új bohózat.

Szerda: Jó éjt Muki.

Csütörtök: Rip-Rip.

Péntek: A cölinder és Miért jársz mesztelenül?

Szombat: Vig özvegy, új betanulással.

A Kölcsey-Egyesület

a csonka harcosokért

(Hangverseny a kulturpalotában. — Berger Károly fellépése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 1.

Aradon egy nemes lelkű urindó kezdeményezésére adakozás indult meg a háboruban valamelyik kezüket-lábukat veszített aradmegyei katonák segélyezésére. Az emberbaráti mozgalomhoz most teljes lelkesedéssel és kulturális vezető szerepéhez méltóan csatlakozott a Kölcsey-Egyesület, amely a kulturpalota dísztermében február 21-én, vasárnap délután hangversenyt rendez az aradi és aradmegyei csonka harcosok javára.

A Kölcsey-Egyesület a háborús viszonyok között nemcsak nem szüntette be tevékenységét, hanem abból a gondolatból indult ki, hogy a kultúra terjesztése, a kultúra iránt érdeklődők, vonzódók egybegyűjtése, összetartása most a nehéz viszonyok között kétszeresen fontos és teljesítendő feladat. Oktatni, felvilágosítani, vezetni a közönséget, rámutatni az életünket alapjaiban megrázó világtörténelmi események okaira, előidézőire, megismertetni a háború előzményeit: ezeket a feladatokat tűzte maga elé a Kölcsey-Egyesület, amikor a háborús esztendőre zsurnai programját összeállította. Hét zsuron tett terem közönsége igazolta ezt a fátározást. A legutóbbi zsurn bevételéből az Egyesület száz koronás adományt juttatott az aradmegyei katonaságnak.

Február 21-én teljesen a jótékony célnak szentelt hangversenyt a Kölcsey-Egyesület. A hangversenyre valóban gazdag és változatos műsor összeállításán fáradozik a rendezőség. Márta megígérte közreműködését Berger Károly, az aradi származású kiváló fiatal hegedűművész, aki a jótékony cél érdekében a legnagyobb készséggel vállalkozott a fellépésre és a hangversenyre Bécsből utazik haza Aradra. Faragó Rezső, akinek szellemes és ötletes előadását a Kölcsey-Egyesületben utoljára a város háza közgyűlési termében tartott zsurnon hallgatta a közönség, alkalmi előadás megtartására

vállalkozott. Ezenkívül még több művészi értékű ének, zene és szavaiat-előadás megnyerésére folynak a tárgyalások. A hangverseny belépődíjait az egyesület a legmérsékeltetbben állapítja meg.

* **Jó éjt Muki.** A vigjátéki ensemble ma tartotta meg a Jó éjt Muki házi főpróbáját teljes apparátussal. A darab, mely ugy a fővárosban, mint a vidéken óriási sikert aratott, remélhetőleg nálunk is hasonló sikert fog elérni, a mire a vigjáték szereplői a legjobb igyekezetükkel törek-szenek is.

A szerzők mindenesetre megkönnyítették a feladatot, a mennyiben a pompás bohózatban jobbnál-jobb és hálsabbnál-hálásabb szerepekkel alkalmat adnak minden egyes szereplőnek arra, hogy kvalitásaikat érvényesíthessék.

Az eddigi próbák után itelve, a holt napi premier a bohózat kiválóságához méltó gondos és jó előadásban kerül színpadra.

Rip-Rip és Vig özvegy. Az ó hét kiváló bábajos két operettje, a Rip-Rip csütörtökön kerül színpadra Pataki és Baricscsal a főszerepben, míg a Vig özvegy teljesen új betanulással és kiállítással szombaton, Pataki és Járaival a főszerepben. A legkisebb szerepeket is elsőrendűek játsszák, mint Kissné, Várnay, Polgár, Kiss Miklós, Dolly, Földes, Kertész és Virág.

Miért jársz kérlek mesztelenül? és Cölinder, a budapesti Vígsházban nap-nap mellett színpadra kerülő újdonság pénteken kerül színpadra.

* **Epizód egy népfőlkelő életéből.** (Új népi műsor az Apollóban.) Kedden grandiozus, új műsrot mutat be az Apolló-színház. A slógerek egész sorozatában gyönyörködhetik a közönség. Rendkívül kedves kép a: Tábori posta, amelynek megkapó cselekménye egy népfőlkelő történetét hozza elénk. Az öreg német katona a legnagyobb veszély közepette sem veszi el jó humorát, amely igen gyakran nagy segitegére is van. A harctéri életnek sok színes epizódját tükrözi vissza a darab meséje, amelyet a háború milióje tesz aktuális. Az új műsor másik érdekessége a Piccoló kisasszony, ez a végtelenül ötletes amerikai vigjáték. A műsor bevezetőjeként kapjuk a legújabb török harctéri fölvetéseket, amelyet, mint az előbbi török sorozat, nagy érdeklődésre tartanak számot.

* **A szenvedély lejtőjén.** (Nagy bünyű dráma az Urániában.) Egy megrázó családi tragédia egyes jeleneteit tárja elénk az Uránia, melyet a színház ma mutat be. Egy igazi nő harcolt láttunk, ki nemcsak rokoni kötelességével szerez bűnös szenvedélyéhez penit, hanem nem áltatja saját feleségét is rablók kezére jutatni, hogy ezáltal vagyont megkaparintsa. De az igazság sújtó keze minden bűnöst utólr, így nyeri el méltó büntetését az elvetemült ember is és ártatlan felesége egy kínos mult gyötör emlékével él tovább. — **Új háborús képek az Urániában.** A nyugati harctér legújabb riportjait mutatja be a színház mai műsora keretében. A sorozat kétségtelenül legérdekesebb része a német császár szereplése, aki a hadi kórházat látogatja meg. Ugyancsak érdekesítő a figyelő léggömbök felszállása, ellenséges léghajók üldözése, a fedezékek készítése. A kép bemutatja a német táborozást Westend könyvében is és az yperni terénmet.

* **„Egy ország fegyverben!”** az Uránia holt napi szenációja.

VÁROS ÉS MEGYE.

Városi közgyűlés sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1915. évi február hó 10-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 1. A polgármester havi jelentése. 2. A. m. kir. Belügyminiszter körrendelete a központi választmány újalakítás tárgyában. 3. Wichnalek Albert kérvénye községi kötelekbe való felvételének kilátásba helyezése iránt. 4. Auer Hugó kérvénye községi kötelekbe való felvételének kilátásba helyezése iránt.

„Kárpátoktól északra nagy csata várható.”

(Rövidesen eldől a bukovinai hadjárat sorsa. — Új offenzívánk Galiciában.)
— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—Zürich, február 1.

Hivatalos jelentés az északi harcokról.

Budapest. A főhadiszállás jelenti január 31-én. A Dunajec és a Nida mentén tegnap a tűzéréség mindkét oldalon élénk tevékenységet fejtett ki. Tűzéréségünknek, mely az utóbbi időben már több ízben jó eredménnyel tüzelt, tegnap is sikere volt. Az ellenség néhány lövészárkot leghevesebb tüzelésünk közben kiürített. Orosz-Lengyelországban az arcvonal többi részén is időnként ágyuharc folyt. A Kárpátokban a nap nyugodtabban telt el. Az erdős hegységben néhány közvetlenül a szorosmagaslatoctól északra fekvő állásért még folyik a harc. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

Berlin. A nagy főhadiszállás jelenti január 31-én. Keleti hadszíntér. A kelet-poroszi határon nincs semmi újság. Lengyelországban Borzímóvnál, Loviotól keletre az oroszoknak egy ellenünk intézett támadását visszavertük.

Nagy események készülnek az orosz harctéren.

Zürich: A Neue Züricher Zeitung írja: Keleten nagy események készülnek. Hindenburg jelentései egyre szűkszavúbbak és lakonikusabbak lesznek, a mi idáig mindig biztos jele volt annak, hogy óriási jelentőségű csapás van közel. Továbbá: az oroszoknak ma nyilvánosságra jutott hivatalos jelentése, a mely szerint Lemberget és ezzel Nyugat- és Kelet-Galiciát kilüktik. Az ő útutásuk szerint természetesen csak átmenetileg. Ez a visszavonulás két okból történhetik: vagy azért, hogy minden erőt Varsó védelmére vonjanak össze, vagy pedig az, hogy feláldozva Varsót, még idejekorán erős defenzív állást foglaljanak el seregeik újraszervezéséig, mielőtt még a néhány hét múlva beálló hóolvadások és a járhatatlan tavaszi sár ezt csaknem lehetetlenné tennék. Akárhogyan áll is a dolog, az oroszoknak Galiciából való visszavonulásukkal egész offenzívájuk összeomlik.

Rotterdam: A Daily News jelenti Pétervárról: A megújuló hadjárat kezdetétől a Kárpátoktól északra nagy csata várható. A monarchia százharminc kilométeres fronton erős hadakat állított fel Duklától keletre eső szorosok védelmére. A várható csata előnté majd az egész bukovinai és szerbiai hadjáratot az orosz felderítők jelentékeny ellenségre bukkantak. Madankától keletre, a honnan jól járható szoros vezet a Puth völgyébe és a Kolomesba irányuló vasúthoz, keletre pedig mátk ut vezet Kirilhabába. A dunajeci hadsereg északra az itteni osztrák-magyar hadállásokat a lengyelországi német csapatokkal.

Küzdlem Tarnov körül.

Róma. A lapok jelentik, hogy Krakótól keletre heves küzdelmek folytak január havában. Az oroszokat egészen Tarnovig szorítottuk vissza. Itt új csapatokat kaptak az oroszok és általános támadásba fogtak. A küzdelem még tart.

Varsó előtt a németek.

Berlin. A keleti főhadiszállásról jelenti a „Berliner Tageblatt” haditudósítója: A német lövészárkok már Varsó védelmi gyűrűje mellett vannak. Ez a védelmi gyűrű földcsáncokból áll, nem magának Varsónak állandó elődgyűrűje, hanem attól távolabb veszi körül a várost a régi elődgyűrűvel együtt, hogy lehetőleg hátráltassa Varsó ostromát.

Agitáció az orosz kapituláció érdekében.

Kopenhága. Szavenko orosz képviselő egy petervári újságba szó szerint a következőket írja: Az oroszoknak Németország előtt való kapitulálásért megindult agitáció már olyan körökre terjedt ki, amelyek eddig azt hitték, hogy hazafibb mint a többiek. Szavenko azt állítja, hogy egy aláírási ívet látott, amelynek Péterváron erős sikere volt. (Bud. Tud.)

Hadvezetőségünk jelentése a kárpáti harcokról.

A hadvezetőség jelentése közli: Az Erdős-Kárpátoknak a lupkovi szorosától délkeletre fekvő hágiói már ismételtelen a leghevesebb harcoknak voltak színhelyei. Ezek az orosz-lengyelországi és nyugat-galiciái nagy hadműveletektől messze távolabb pontok az ellenségre állandóan nagy vonzóerőt gyakoroltak, hogy birtokbavételükkel a Magyarországra való betörés különböző útjait nyitva tartsa.

Különösen az uzsoki szoros, a verecki és mysskovi szorosok esetében az utóbbi hónapokban gyakran gazdát. Ezeknek az átjáróknak északi és déli mellékterpét a számos harc következtében lövészárkok szelik át és akár északra, akár délről jövő támadások több egymás mögött fekvő jó pozíció ellenállását kell leküldenie.

Mintén csapásainknak december végén sikerült négy napi hősi harcok után az uzsoki hágiót az oroszok kezébe átengedni. Ott harcoló csoportunknak január 1-én a telerőben levő ellenség elől a szerencsés esetről a legközelebbi magaslattól vonulva keletre, vissza omlnia. Ettől a raptól fogva a hágió harcokban maradt az ellenségnek, a melynek utóbb sikerült nagy az Uzs völgyében mint más átjáróknál is a dél felé vezető völgyekben mindkét oldalt nyernie. Ezen az arcvonalon ilyenképen csapatunk megindult a nap folyamán Rév helyre. Vezérszékünk is Volketól délre, továbbá Ökörmezőnél, Német Lankánál és Körösmezőnél állottak.

Az ellenségnek további előnyomulása irányuló ismételt kísérleteit orra meg újra visszavertük. Ezen következtül a hágió magaslatainak visszafoglalására irányuló támadásaink, a melyek mindmáig teljes sikerre vezettek. Terep- és időjárási viszonyok által rend-

kívül megnehezített több napi harcokban az ellenségnek egyik állását a másik után foglaltuk el; a harcban vetett orosz erősítések és számos az ellenség részéről megkísérelt ellentámadás ellenére naponta tért nyertünk és végre mindent elértek a hágió magaslatait.

Az ezekben a nehéz harcokban itt alkalmazott aránylag gyenge csapatok teljesítménye rendkívüli volt. A december második felében indított legutóbbi orosz ellenoffenzíva óta a keleti szárnyon és a közepén némileg visszahátráltított kárpáti arcvonalunkat az összes átjárók birtokbavételével ismét helyreállítottuk.

Felsőmagyarországon nincs orosz.

GRAC. A Tagespost jelenti: Felsőmagyarország az ellenségtől meg van tisztítva. Csapatunk helyenként már Galiciában nyomulnak elő. Oroszok összeszűrtései oriási. A kárpáti nyomás folytán oroszok csapatelvonásokat eszközölnek.

Kárpáti offenzívánk végcélja az oroszok felülgésztése.

Milano. A Corriere della Sera szerint az osztrák-magyar hadsereg offenzívája a Kárpátokban egyre nagyobb terjedelmet ölt. A kárpáti arcvonal katonai eseményeinek Londonban is nagy jelentőséget tulajdonítanak. Előreláthatólag mihamarább nagy ütközet fog kifejlődni, amelynek nagy hatása lesz a galiciai hadjárat fejlődésére.

Rotterdam. Londonból táviratoznak: A Times a múlt hó 29-iki számában pétervári jelentést közöl, amely az orosz katonai körök felfogását tükrözi vissza. E szerint az orosz mértékadó körökben az osztrák-magyar hadseregnek a keleti Beszkidokban megindított akcióját a harctéri helyzet igen fontos eseménynek tekintik. Az ellenség itteni tevékenysége kezd a háború legfontosabb tényezőjévé kialakulni. Az ellenséges hadműveletek igen gyors iramban folynak és körülbelül a Dukla szorosától egészen a galiciai területen lévő határközségekig terjednek. Az osztrák-magyar csapatok törekvése az orosz jelentések szerint az hogy a sok szoroson áthatolva, hátrább tolja az oroszok arcvonalát és minthogy az előnyomulás négy irányból történik és pedig nyugat és kelet felől, lehetetlen fel nem ismereni, hogy a végcél Przemysl felmentése akar lenni.

Ágyuharc Bukovinában

Beszterce. Bukovinában és pedig a Jókobeni körül fekvő harctéren kis meredű ágyuharc indult meg. Az orosz ágyúk teljesen eredménytelenséggel működtek; ezért is megállásos szempontból is jelentéktelen volt a tüzelés. A gyálogság egyik részén osztrák ágyúk indult meg. A bukovinai harctér többi részén teljes nyugalom van.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi polgári (lakó) egyesület február hó 3-án a városi önkormányzatban (I. emelet, balra, aranyosbányai hivatal) tartotta rendezési közgyűlését, melyre a lakóközösség tagjai és a városi önkormányzat tagjai voltak meghívva. Az elnökség:

(*) Meghívás. Az Aradi polgári (lakó) egyesület a tagjait és az önkormányzat tagjait meghívja a február hó 7-én (vasárnap) délután 2 órákor az Újtelepi közs. el. hivatalban (Beszterce) tartandó rendezési közgyűlésre. Az érkezőknek a gyűlési felhívást a Beszterce önkormányzatának elnöke és a városi önkormányzat elnöke átadja. Az érkezőknek a gyűlésre való részvételükre biztatunk.

Aradi orvosok a kiütéses tifusz elleni véde- kezésről.

(Lőwinger Miksa és Visky Pál doktorok
nyilatkozatai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 1.

Az egész városban érthető aggodalmat és megdöbbenést keltett az a hír, hogy Aradon kiütéses tifusz esetek fordultak elő. A közönség sorában elsősorban az a kérdés vetődött fel, mi a baj lényege, mi a természete és főleg, hogy a ragály elől miként védekezhettek, terjedését mint akadályozhatják meg, szóval, hogy a prevencióknak melyek a módjai?

A betegnek és környezetének teljes elszigetelése: ez az orvostudomány mai álláspontja.

Kérdést intéztünk Lőwinger Miksa dr. kórházi főorvoshoz, aki a következőket mondotta:

— Bár a kiütéses tifusz kórokozója teljesen ismeretlen előttünk ep úgy, mint a vörheny és kanyaró, mégis az ellene való óvintézkedés körül nagy haldadást jelent annak az utóbbi években történt felismerése, hogy a kiütéses tifusz terjedését főleg a tetvek — elsősorban a ruhatetvek segítik elő. A jelenleg folyó világháborúban szerzett tapasztalatok is ezt látszanak megerősíteni. Így az osztrák „Vorwarts” nevű Lloyd gőzösen megbetegedett 200 katonából 30 elhalt kiütéses tifuszban, míg az ezen gőzösen transportált, újabb török csapatok között 40 beteg lévén, kik partraszállás előtt meglettek fűrésztve és tisztázva és teljesen tetvektől mentesítve, egyetlen egy sem kapta meg a betegséget, nyilván azért nem, mert idejében, még mielőtt a ragályozás stádiumát elérték, a tetvektől megszabadultak. A mindennapi tapasztalat is azt bizonyítja, hogy főleg azon orvosok és ápolók vannak leginkább a ragályozás veszélyének kitéve, akik meg nem fűrésztöltött és tetvektől eltepett kiütéses tifusz betegeket kezelnek. A tetű telesszivja magát a beteg vérével, mely a mérget tartalmazza, és ennek közvetítésével az egészséges emberekbe, ugyszólván átoltja a mérget. A tetű közvetítő szerepét bizonyítja az a tapasztalat is, hogy a kiütéses tifusz főleg téli időben lép fel, mikor is a hideg elleni védelem szűkebb helyre szorítja össze az embereket, kik között azután a tetvek egyik emberről a másikra könnyebben átjutnak. Ehhez hozzájárul, hogy az ilyen túlszűrt helyen ugyszólván kivétel nélkül a szellőzés, mely a kiütéses tifusz terjedésének megakadályozása körül ugyancsak multhatatlanul minél intenzívebben kell, hogy keresztül vitessék.

A városban fellépett kiütéses tifusz további terjedésének megakadályozását illető intézkedések első sorban a tetvek elpusztítására kell, hogy irányuljanak. A hullszállítás megszüntetése a betegeket gondos izolálása lennének a további óvintézkedések. A nagyközönség körében való elterjedésének lehetősége megszűnik, amihelyt a beteg leggondosabb izolálása megtörtént és úgy a beteggel, mint a környezetével való közelebbi érintkezés a legszigorúbban meg lesz tiltva.

Visky Pál dr., gyermekorvosi igazgató-főorvos nyilatkozata a következő:

A kiütéses tifusz a tifuszos megbetegedések közül a legveszélyesebb, elsősorban azért, mert a legragályosabb. A betegség tünetei közé tartozik, hogy a bőrön kiütések mutatkoznak, amelyek szintén tele vannak a betegség bacillusával és így a csirákat nemcsak az excrementumok veszik tovább, hanem magukkal cipélik például — hogy mást ne említsek — az állatok is, amelyek egy beteget megcsipve, azután hasonló módon egészséges individuumokra is átoltják a betegséget. Veszélyes módon, verjeszti a csirákat a hámlások is, úgy, hogy elintésével maga a beteg, vagy az, aki a beteggel foglalkozott, ismét másokat inticálhat. A prevenció módjaira vonatkozólag csak egyet említek, az a koleránál.

Positív preventív intézkedést csak kettőt lehet említeni: a beteg tökéletes és teljes izolálását és a legmosszabban tisztságot, óvatosságot. Elsősorban a kéz tisztaságára kell ügyelni és aztán annak a helynek, ahol tifuszos beteg fekszik, még a környékét is ajánlatos kerülni.

H I R E K.

Barkassy Kálmán házassága.

— Az elhunyt földbirtokos végrendelete. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 1.

Megirtuk, hogy Barkassy Kálmán aradmegyei földbirtokos, tartalékos huszárhadnagy súlyosan megsebesült az északi harctéren és négy nappal ezelőtt meghalt az egyik budapesti hadikórházban és hogy Barkassy hadbavonulása előtt, augusztus havában házasságot kötött Kelepecz Dezső nagyváradi anyakönyvvezető előtt Hermann Ely urhölgygel.

Barkassy rokonai, akik az utolsó pillanatig ott voltak a haldokló ágya mellett, — mint most értesülünk — csak a temetés után, az újságokból tudták meg, hogy Barkassy özvegyet hagyott maga után. Tornay István dr. kereskedelmiügyi miniszteri titkár, Barkassy unokafivére levélben kereste fel Rimler Károly nagyváradi polgármestert, megírva, hogy Barkassy soha, egyetlen-egyszer sem tett említést hosszabb szenvedései közben arról, hogy neki felesége van. Az állítólagos feleség nem jelentkezett soha Barkassy betegágyánál, nem vett részt a temetésen sem. Felvilágosítást kér tehát azíránt, hogy megtörtént-e a lapokban megírt házasság Nagyváradon, vagy sem. Gerlóczy József dr. miniszteri fogalmazó, aki szintén unokafivére Barkassynak, hasonló tartalmu levelet intézett Kelepecz Dezső anyakönyvvezetőhöz.

Rimler Károly polgármester tegnap válaszolt Tornay dr.-nak. Megírta, hogy Barkassy Kálmán és Hermann Ely charlottenburgi színeznő valóban házasságot kötöttek Nagyváradon, tanuként szerepeltek a házasságkötésnél Rimler Károly polgármester és Eleméry Ferenc, katonaiügyi tanácsnok. Sőt a polgármester tudomása szerint Barkassy a harctérré való vonulása előtt megírta végrendeletét is. A végrendelet Miskolczy Barnabás közjegyzőnél van letétben. Miskolczy Barnabás közjegyző ki is jelentette, hogy mihielyt hivatalosan értesül Barkassy Kálmán haláláról, azonnal megidézi az örökösöket a végrendelet meghirdetésére.

Így tehát özvegy Barkassy Kálmáné, született Hermann Ely csak férje végrendeletének meghirdetése alkalmával fog megismerkedni férje családjával. Az a körülmény, hogy a fiatal özvegy nem jelent meg sem férje betegágyánál, sem pedig a temetésen, abban lelhető magyarázatát, hogy — mint azt megirtuk — hat órával az esküvő után elbucszott hadbavonuló férjétől és Charlottenburgba utazott. A legnagyobb valószínűség szerint még most sem tud semmit férje tragikus sorsáról.

— Előléptetett aradi tisztek. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király főpálybíró János dr. szolgálaton kívüli viszonyban lévő hadnagyot főhadnaggyá, Szilvágyi Benárd (téma 2. honvédegyalozredbeli tartalékos hadnagyot főhadnaggyá nevezte ki. A harctéren szolgálatot teljesítő két aradi orvos kinevezését is közli a hivatalos lap: Mann Adolf dr. és Adler Imre dr. segédorvosokat főorvosokká nevezte ki a király.

— Hősi halál. Feszler Károly aradi tekintélyes borkereskedő fia Károly, aki Aradon általános szeretetnek és becsülésnek örvendett, a háború elején, mint tüzérhadnagy vonult be a lugosi magyar királyi tábori ágyuszredhez. A snejdig fiatalember végigküzdötte a háború első hónapjait, később a harctéren megbetegedett s súlyos betegon szállították Kassára. Ott a leggondosabb és legönfeláldozóbb ápolás sem tudta megmenteni s tegnap délután a nagy reményekre jogosított fiatalember szülei karjai közt kiszüvedett. Az elhunytat Aradra szállítják s csütörtökön fogják a felelő temető halottasházából a család sírba küldeni.

— Hogy élnek Valjevóban a mi sebesültjeink. Kovács József dr. szegedi főorvos fia Kovács József dr. a déli hadsereg szolgálatában Valjevóban volt, amikor katonaságunk Szerbiából kivonult. Mivel nehéz sebesültjeink voltak Valjevóban, több osztrák és magyar katonarvos ott maradt a sebesültek ápolására, Kovács József dr. azóta is Valjevóban él, ahonnan még négy hét előtt hosszabb levelet írt édes atyjának. Csak ma érkezett meg az érdekes levél hosszas kerülő uton. A levél a következő:

Kedves Apám! Már néhányszor írtam, de hogy mikor érnek a levelek haza, azt persze nem tudom, mert a levelezés a Vörös Kereszt egyesület útján történik és azt hiszem a levelek meglehetősen kerülőuton kerülnek haza. Egyelőre Valjevóban vagyok, de hogy meddig maradok itt, ezt persze nem tudom. Próbáljátok meg a Vörös Kereszt egyesület útján ideírni, remélhetőleg megkapom. A címet azt hiszem ajánlatos franciául írni. Mostani címem: Valjevó gimnázium. Mint már írtam, néhány más kollegával és ápoló-személyzettel együtt itt hagytak bennünket, hogy sebesültjeinknek itt maradt nem szállítható részét átadjuk és tovább kezeljük. Egy szerb törzsorvos védnökké alatti maradtunk itt, aki viszont előzőleg nekünk adta át a sebesülteket, akik a miénk bevonulásakor itt maradtak. Ez az átadás szép, simán történt és azóta jól bántak velünk. Nem is tekintenek foglyoknak, szabadon járhatunk bármikor és a kardunkat hordhatjuk. Mindnyájan kórházakban vagyunk beosztva és ott dolgozunk. Én elekte egy másik kórházban dolgoztam, egy igen csinos, elég modern civil-kórházban, de pár nap előtt a holland Vörös Kereszt-missió vette át azt a kórházat, s engem és néhányat áthelyeztek az itteni kórházba átalakított gimnáziumba. Minden kórházban van egy szerb orvosfőnök, aki az igazgatói és adminisztratív dolgokat intézi, az orvosi munka legnagyobb részét azonban továbbra is mi végezzük. Operatív anyag természetesen elég nagy van, a felszerelés elég jó, hogy a legtöbb műtétet el lehessen végezni és így sebészetileg tulajdonképp többet dolgozom, mint a Feldspítálnál, ahol a sok kötés és transport miatt alig lehetett az operálásokhoz jutni. Legközelebb megírom, hogy milyen műtétet végeztem. Annyi dolog van, hogy más egyébire nem igen érünk rá. Sok szórakozásra nem igen van alkalom, mert a város csak most kezd élni. Később azt hiszem elég kellemes hely lesz. Már sok üzlet nyitva van s minden szükségletet lehet kapni. Karácsony estéjén az összes ittmaradtak összejöttünk és eljött még egy szerb törzsorvos, egy ezredorvos és egy főorvos, azonkívül egy holland misszió. Egész kedélyes vacsora volt. Volt sonka, csirkepecsenye, gyümölcs, torták, sütemények, tea, sör és bor. Éjfél után kettőig tartott. Másnap a szerb törzsorvosnál voltunk néhányan vacsorán, ott meg egy óráig voltunk. Ha lehet írjatok bővebben, mert természetesen semmitsem tudok hazulról és miattam ne aggódjatok, egészen jó dolgom van. Csókol benneteket szerető fiad. Valjevó, 1914. december 29. Jóka.

— A német cenzura. Berlinből jelentik: Nemcsak Ausztriában, hanem Németországban is mozgalom indult meg illetékes körökben a sajtócenzura enyhítése céljából. Von Heydebrand és Zedlitz báró képviselők kezdeményezték a mozgalmat, ma pedig Reinke tanár a Tag-ban cikket ír róla. A német sajtó bebizonyította nagykörűségét és minden bizalomra érdemes, tehát nem szorult béklyókra. Meg kell engedni, hogy szabadon irhasson a háború céljáról és a győzelem díjáról. A német diplomácia nagy hasznát látná annak, ha a német birodalmi sajtó megfelelően felvilágosítaná a közvéleményt.

— A német császár megsértéséért elítélt hollandi ügyvéd. Hágából jelentik: A rotterdami törvényesék Van Rossem ügyvédet, aki egy rópiratában megsértette Vilmos császárt, háromszáz forintnyi pénzbírságra, vagy hatvan napi elzárásra ítélte. Az alól a vád alól, hogy rópiratával megsértette Hollandia semlegességét fölmentették.

— Boeriu ezredes kitüntetés. Megírta már az Aradi Közlöny, hogy Boeriu János, a 76. gyalogezred parancsnoka, aki hosszabb ideig szolgált az aradi házezredben is, milyen hősi magatartást tanúsított az északi harctéren. A vitéz ezredes kiváló hadi eredményeit megkapta most a legfelsőbb kitüntetést. Mint a hivatalos lap már száma közt, a király Boeriu Jánosnak a Ferenc József rend középkeresztjét adományozta a katonai érdemeiért szolgáján. Ugyanazok a mai hivatalos lap jeleníti meg másik derék volt aradi katonatiszt kitüntetését. Kenese Valdemár főhadnagy, aki jelenleg a 2. honvédhuszár ezred kötelékébe tartozik és a harctéren mint pilótatiszt teljesített eredményes szolgálatot, vitéz magatartásáért a signum laudis kitüntetést kapta. Kenese Valdemár a legutóbbi veszteséghatárban is szerepelt sebesülteként.

— Banket a lövészárokban. A haditudósításokból és tábori levelezőlapokból az tűnik ki, hogy katonáink, ha már elkészítették a fedezékeket, éppen csak hogy a legszükségesebb ellátást, a legprimitívabb kényelmel tudják megszerezni maguknak. Bizonyára ritka ez a nagy bőség, amelyben a honvédezzel tisztjeink része van és a melyre egy rendelkezésünkre bocsátott tábori levelezőlap referál. A levelezőlap Oroszországból érkezett és többek között megírja, hogy az utóbbi időben a sok Liebesgabe (a melyet szörnyű magyarsággal szoktak „szeretet-adománynak” lefordítani) révén az ezred tisztjeit valóságos elönti a jólét. A legutolsó esti étkezés étlapja ez volt: rompops, gomba tojással, ragout leves, kacsasült salátával és kompóttal, sült tészta, szardínió és nyers gyümölcs, kávé, cognac, tea. Ez a gazdag menü bizonyára sokakat megnyugtat hadbavonult hozzátartozóinak ellátása felett. Mert ha hiányzik is a lövészárokban a családi otthon melege, mindnyájunk szeretete, mindnyájunk gondoskodása, mégis csak hozzájuttatja katonáinkat egy kis jóléthez.

— Egy hónap alatt három kitüntetés. Az Erdős Karpátokban vívott harcokban egyszerű sikárral tartóztatta fel decembris folyamán az oroszok előnyomulását kis népfelkelő csapatát élén Kossaczky László népfelkelő hadnagy. Kossaczky hadnagy vitézsége, ötletessége, körültekintő akciói, amelyekről a lapok is megemlékeztek, megnehezítették az oroszok helyzetét és érzékeny veszteségeket okoztak az ellenségnek. A derék tiszt hősiessége egy hónap alatt három kitüntetés elismerésben is részesült. A honvédség rendeleti közlönyének legutóbbi számából ugyanis az tűnik ki, hogy december 5-én a király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismeréséül Kossaczky László szatmárnémeti 12. népfelkelő gyalogezredbeli hadnagynak a hadidiszitményes 3. osztályú katonai érdemkeresztjét adományozta. December 16-án a hadsereg főparancsnokság népfelkelő főhadnaggyá nevezte ki Kossaczkyt és végül január 7-én, a király a főhadnaggyá előlépett Kossaczky Lászlónak az ellenség előtt tanúsított vitéz és eredményteljes magatartása elismeréséül a hadidiszitményes 3. osztályú vaskoronarendet adományozta. December 4-én még egy csillagos szarke, ismeretlen népfelkelő: főhadnagy volt Kossaczky László, egy hónappal és pár nappal utóbb pedig hős, ünnepelet főhadnagy, akinek mellét két kitüntetés ékesíti.

— Mezőgazdasági munkások és családok jelentkezése. A nagyváradi vármegyei kirendeltségben közel ezer olyan mezőgazdasági munkás — férfi, nő vegyesen — jelentkezett, akik hőspos vagy éves családok esetleg más vidékre is hajlandók elszegődni. Az érdeklődőknek a kirendeltség készséggel nyújt minden tekintetben felvilágosítást és szolgáló útmutatással a munkások szerződési feltételeit tekintetében.

— Az aradi borbélyok kérelme. Az aradi borbélymesterek szövetsége legutóbbi üléséből azzal a kérelemmel fordult a háztulajdonosokhoz, hogy engedjenek el a borbélyüzletek házbéréből bizonyos százalékot a háború tartandóig, mert a borbélyok jövedelme megcsappant; miután vendégeiknek hatvan százaléka a harctéren van.

— Nők a lengyel légióban. Krakó-ból jelentik: Az entente hatalmak sajtójában az a hamis hír jelent meg a lengyel légióról, hogy nagy részét női harcosok alkotják. Ezzel szemben a légió parancsnoksága a következő jelentést adta ki: Az a nagy félkecsédé, amely a háború kezdetekor elfogta a lengyeleket, arra ragadtatott néhány bombázót, hogy uniformisban becsapóssza magát a harcosok közé. Alig jutott azonban a légió a Kovészárokba, mára a negyedik napon kitéptették a női légió-narcusokat. A légió parancsnoka felszólította a tizenöt nő, hogy hagyják el a tüzvonalat, vagy pedig lépjenek be a betegápolónővérek közé. A lengyel bombázók betegápolónők lettek s mint ilyenek akkora önfeláldozást tanúsítottak, hogy valamennyien megkapták a vitézségi érmét.

— Standeiszky ezredes nyugulomban. A hadsereg Rendeleti Közlönye tudatja, hogy Standeiszky Henrik huszárezredest, a 11-es huszárezred parancsnokát a király, a megejtett felülvizsgálat alapján, amely alkalommal mindennemű népfelkelői szolgálataira is alkalmatlannak találta, nyugdíjazta. Az aradiaknak egy kedves ismerőse szakit ezzel a királyi kegyvel, a katonai karrierrel. Évekig volt egyik legszimpatikusabb tagja a Hadik huszárok ezredének Standeiszky, aki mint százados került Aradra és néhány év alatt itt lépett elő őrnaggyá, majd alezredessé. A nagy tudású, lovasias gondolkodású katonatiszt mintaképe volt, aki olasz származását nem tagadhatta volna le soha, mert amellett, hogy a kultura finomságai iránt igen kifejlődött érzékkel bírt, eszébe a temperamentum volt. A nyugulombba vonult ezredes ama kevés katonatiszt sorába tartozott, akik a polgári társadalom államférfiartó munkája iránt, az azt megillető tisztelettel viseltetést és ezért minden alkalommal szívvel-lélekkel azon volt, hogy az egyetértés mag ne zavarassuk a polgárság és katonaság között.

— Késelő férj. A Thököly-tér 7. szám alatt levő vendéglóban Lingurár György rovtimultu napszámos ma este összeszólalkozott feleségével, Bogdán Rozáliával. A szóváltás hevében Lingurár kést rántott és azt mélyen beledőbe felecsébe csabjába. A késelőről értesítették a rendőrséget, ahonnan Weil Károly dr. ügyeletes rendőrfőkapitány és Hecht Arnold dr. tb. főorvos jelentek meg a helyszínen. Időközben a súlyosan sérült asszony körülbelül két liter vért vesztett. Súlyos sebével a mentők szállították be a kórházba, a késelő férjet pedig a rendőrség letartóztatta.

— Felhívás a félkecsükhöz. Felkérem mindazokat, akik már régóta félkecsüek, sziveskedjenek velem levélben, vagy levelezőlapon tudatni a következőket: 1. mivel foglalkoznak?, 2. ha ipari, vagy mezőgazdasági pá-

lyán vannak, minő segédeszközöket használnak? A postabélyeg árát megtérítem. Zichy Géza gróf, Budapest, VII. Pálma-utca 6.

— A vízdíj leszállítása. A tanács szombatán tartott ülésén, mint megirtuk — *Nacht*-nébel Odön főmérnök ama előterjesztése alapján, hogy a víztármelés Koromzay Frigyes zárgondnok jelentése szerint elérte a napi 3000 köbmétert, leszállította a vízdíjakat. A zárgondnok jelentése szerint a tanács tővédésben van, márt honi szatmári beszédében megkivántfogasztás maximumáról, haematermeléskumulációjáról tett ő jelentés és így a tanács tővédésben volt határozata meghozatalánál. Lócs Rezső polgármester-helyettes úgy nyilatkozott, hogy a tanács határozatot még nem kézbealtette a zárgondnoknak, azonban mielőtt a vízdíjak leszállítását elhatározta volna, a tanács javaslatára szólította fel a főmérnököt, tehát ennek a jelentése alapján járt el és azt el kellett fogadnia. Ki fogják küldeni *Kilényi* János főszámvevőt, hogy a vízművek könyveiből győződjék meg, vajon a leszállításhoz szükséges feltételek nincsenek-e meg?

Koromzay Frigyes erre vonatkozólag különben a következő nyilatkozatot teszi közzé:

— B. lapjának múlt hó 31-iki számában Arad sz. kir. város tanácsának legutóbbi üléséről egy tudósítás jelent meg, amely a víz árának leszállítását hozza a közönség tudomására. Tájékoztul szabad legyen megjegyezni, hogy egyelőre nem vagyok abban a helyzetben, hogy a tanács egy ilyen irányú felhívásának elegendő legyen, mert az 1914. év fogyasztás adatai csak március hó elején fognak rendelkezésemre állni. A tanács határozata azon félreértésen alapszik, mely szerint egy más tárgyban hozzá intézett beadványomban említett napi termelést a napi fogyasztással tévesztette össze, holott a két között az arány úgy viszonylik, mint 3:2-höz. A napi termelés pedig nem szolgálhat alapul az árieszállításra, csupán a fogyasztás. Amint a napi fogyasztás adatai hirtokomban lesznek, magam fogok a tárgyban a törvényszéknek előterjesztést tenni.

— Magyarország Társadalmi a Világháborúban. A József főherceg védnöksége, Tisza István gróf, Zichy János gróf és Ráday Gedeon gróf elnökele alatt működő Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület hadijótékonyági osztálya egy nagyobb szabású diszmű szerkesztésének és kiadásának előmunkálatait kezdte meg. A diszmű, amelynek jövedelme a háborúban elesett és rokkantá vált katonák gyermekeinek és árváinak javára fordítódik, „Magyarország társadalmi a világháborúban” címet visel s egy, közeletünk és irodalmunk legkiválóbb egyéniségeiből összeállított ötven tagú szerkesztőbizottság közreműködésével fog megjelenni.

Oszták-magyar bank.

A főtanács határozata folytán az 1914-i üzletévre további részosztalék fejében részvényenként

nyolcvan korona

kerül szétosztásra.

A kifizetést f. é. február hó 3-ától kezdve az Oszták-magyar bank bécsi és budapesti főintézetei, valamint összes fiókintézetei teljesítik, ha nekik a 71. osztalékszelvénynek a koreinél levágandó jobboldali része beszolgáltatatik.

A 71. sz. osztalékszelvénynek baloldali része a szelvény-iven hagyandó és az 1914. évi osztalék esetleg még később kifizetendő maradékának felvételére szolgál.

Bécs, 1915. évi január hó 21-én.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Popovics
Koronaoszt.

Zimmermann
Főintézet.

Schmid
Vezetőintézet.

— A motorbenzin ára és az iparosok. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara a kereskedelmi miniszter egyik igen fontos intézkedésére hívja föl az érdekeltek figyelmét. A miniszter ugyanis a benzinnel dolgozó kisiparosok részére szükséges adómentes motorbenzin mérsékelt eladási árának szabályozása tárgyában köztölt azon egyezményt, mely a kereskedelemügyi m. kir. miniszter és a hazai kőolajfinomítógyárak között az adómentes motorbenzinnek kedvezményes áron való kiszolgáltatása érdekében jött létre a mostani rendkívüli viszonyok folytán 1915. évi január hó 1-től kezdődőleg a háboru befejeztig, illetőleg további intézkedésig ideiglenesen felfüggeszti. A hazai petroleumfinomító gyáraink benzinkészletei ugyancsak már teljesen kimerültek, a még meglévő készleteket a hadügyi kormány a hadsereg céljaira vette igénybe a nyersolaj hányában gyárainknak nem áll módjában új benzinnemennyiségeket előállítani, tehát kizárólag külföldi származású benzintre vannak utalva, amelynek ára a behozatal nehézségei miatt napról-napra lenyegesen változik. Ily viszonyok mellett a hazai kőolajfinomító gyárak nem képesek a kisiparosokat kedvezményes áru hazai motorbenzinnel ellátni; felkérte azonban a miniszter a gyárakat, hogy a lehetőséghez képest igyekezzenek a kisiparosok szükségleteit külföldi származású, vagy a hadügyi kormány által rendelkezésükre bocsátandó benzinnel ellátni, amely benzint azonban a kisiparosok a *rendes piaci árat tartoznak fizetni.*

— Magyar Osztrák hadi segélyzöbéltyegek százát egy koronájával veszi Kerpel Izsó könyvkereskedése. Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— Vizmentes hadicsizmák, hadi cipők, hócipők és előírásos lábszárvédők óriási nagy választékban Weinberger János kizárólagos cipőraktárában Andrásy-tér 20. szám. 201

— Az új ügyvédi nyomtatványok Kerpelnél.

Osztrákok

a magyar kereskedők ellen
(Hadseregszállításért — tizennégy napi elzárás.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 1.

A magyar kereskedők Bécsbe kénytelenek utazni, ha a hadügyminiszteriummal dolguk van. Már pedig most sokat kell oda járniok, minthogy az összes hadseregszállítási ügyek ebben a miniszteriumban nyernek elintéztést.

Az osztrák hatóságok mindenféle nehézségeket gördítenek a magyar kereskedők türelmi tevékenysége elé, de az már mégse tűrheló szó nélkül, hogy a magyar kereskedőket Bécsben elzárással büntessék azért, mert hadseregszállítás elnyerése után jarnak. Most a hadsereg a legnagyobb fogyasztó, csak természetes tehát, hogy a legtöbb kereskedő a hadseregnek ajánja áruit megvétele. Minthogy pedig az ilyen üzleteket szóbelileg gyorsabban és biztosabban lehet lebonyolítani, mint írásbeli úton, ennél fogva természetes, hogy most Bécsben sok magyar kereskedő kilincsel a hadügyminiszterium egyes osztályaiban. Mert végre is nemcsak az osztrák, hanem a magyar kereskedőknek is kell, hogy jusson valami azokból a milliós szállításokból, melyekre most a hadseregnek szüksége van. A kvóta betartását itt is feltétlenül követelni kell.

A Magyar Kereskedők Lapja most közli a bécsi I. kerületi előjáróságnak egy ítéletét, melyből kitűnik, hogy egy magyar kereskedőt 14 napi elzárásra ítélték, mert Bécsben hadseregszállítás után járt. Ilyen ítéletet a bécsi hatóságok már vagy hat esetben hoztak. A magyar kereskedők tüdőzése és megszegyenítése ellen erélyesen állást kell foglalni. Megköveteli ezt a magyar kereskedővilág tisztos-

Az ítélet szó szerinti szövege magyar fordításban, a megbüntetett magyar kereskedő nevének elhallgatásával, a következő:

Bécs székesfővárosának I. ker. előjárósága. — A vizálatnak az Ön vallomásával is egybehangzó adatai szerint bizonyító erejűleg megállapított, hogy Ön Bécsben való tartózkodása alatt iparszerűleg foglalkosott hadseregszállítások közvetítésével, anélkül, hogy az erre való ipari jogosítvánnyal bírna. Az ipari rendtartás 11. szakaszába ütköző eme kihágás miatt Ön eme törvény 182. és 185. szakaszai alapján 14 napi elzárásra ítéltetik. Emellett végzés ellen a kézbesítéstől számított 14 napon belül felebbzesséssel élhet, amely a cs. kir. helytartósághoz intézendő és a bécsi I. ker. előjáróságnál nyújtandó be. A jelen végzés jogerőssé válása után közöltetni fog Önnel, hogy büntetésének kitöltését mikor kezdheti meg. Az előjáró.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1915. évi február 2-án:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárrakkal:

A mezei tündér.

Operette.

Este 7/8 órakor *rendes* helyárrakkal:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Itt először:

Jó éjt Muki.

Bolhózat 3 felvonásban. Írták: Max Noel és Max Kerner.
Rendező: Deld La os.

Kezdete este 7/8 órakor.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Egy ország
fegyve ben!

Anyák
figyelmébe.

Legjobb norvég

reukamájolaj

Egy üveg ára

K. 1.80

Kaphat:

Wajdits György

„TURUL“

gyógyszertárban

Arad (Aarolina-u. es Ferenc-ter sarok.)

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

APOLLO SZÍNHÁZ.

Február hó 2-án kedden és 3-án szerdán.

Vigjék est!

Háborus felvételek a török-orsz hadszíntéren:

Az osztrák-magyar tüzérség által összelőtt Kamenetz-Podolik orosz határváros. Képek a török-orsz hadszíntérről. Török gránátok által felgyújtott petroleum és benzin tartályok, a háttérben az égő város. — Egy vasutvonal megsemmisítése a török tüzérség által stb. stb.

Tábori posta.

Epizód egy népfelkelő életől 2 felvonásban. —:

Dorrit Weidler sorozat.

Piccoló kisasszony.

Grandiózus vigjáték 3 felvonásban. Cím szerepben: DORRIT WEIDLER. —:

Az e...
den delutan három órakor,
szerdán fél hat órakor. ::

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekednek, ha gyermekeiknek átlatászó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára **2 korona**.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bejuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni, a „Melogen”. Ara **2 korona**.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok, páratlan sikerrel használják a **Ferralol Vastáplikör.** 171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ara $\frac{1}{2}$ literes üvegnek utasítással **3 kor.**

Szőrvesztő-Depilator. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrt aron, nyakon vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással **1 korona**.

A fenti szerek kap hatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-tárában **ARAD, Andrássy-tér 22. sz.** Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

55-1915. Hln. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi Minister urnak 1915. január hó 1-én kelt 20091—dn.—15—a.—1914. számú rendelete folytán ezennel közzhírré teszem, hogy a Balkánhaderők es. és kir. főparancsnokságának a rögtönítélő eljárás tárgyában 1914. december hó 16-án No. 540—Ok. sz. alatt kiadott rendeletének hatályon kívüli helyezése mellett, a Balkánhaderők körletében (Mostár-raguza-, sarajevó-, zágráb-, temesvári katonaparanacsok és a budapesti katonai parancsnokságtól Bács-Bodrog-megye) a következő büntettek ennek rögtönítélő eljárás alá és a katonai bíróságoknál a halálbüntetés katonai bünteték miatt agyonlövés, közönséges büntettek miatt pedig kötél általi hajtandó végre.

I. Az összes katonai egyéneknek (Kbp. 11. §. 6. pont) a Balkánhaderők egész körletében.

a) a Kbtk. 167. §-a szerint minősülő lázadás büntette miatt.

b) a Kbtk. 188. §-a szerint szökés büntette miatt.

c) a Kbtk. 248. §-a szerint minősülő gyávaság büntette miatt.

d) a Kbtk. 267. §-a szerint minősülő fegyverem és rendhábortás büntette miatt.

e) a Kbtk. 293. §-a szerint minősülő öncsonkítás büntette miatt.

II. Az összes katonai egyéneknek (Kbp. 11. §. 6. pont) és a hadsereg kíséretéhez tartozó összes polgári egyéneknek (Kbt. 11. §. 9. pont) és a hadi szolgálatási törvény 9. §. 1-50 bekezdése a Balkánhaderők egész körletében.

a) a Kbtk. 404. §-a szerint minősülő erőszakos nemi közörműs büntette miatt.

b) a Kbtk. 407. §-a szerint minősülő megfertőzés büntette miatt.

c) a Kbtk. 413. §-a szerint minősülő gonkság büntette miatt.

d) a Kbtk. 419. es 422. §§-ai szerint minősülő emberölés büntette miatt.

e) a Kbtk. 422., 451., 452., 456. §§-ai szerint minősülő súlyos testi sértés büntette miatt.

f) a Kbtk. 448. §-a szerint minősülő gyújtogatás büntette miatt.

g) a Kbtk. 457. §-a szerint minősülő lopás büntette miatt, ha az egy vagy több alkalommal ellopott dolog értéke az 1000 kor. összeget meghaladja.

h) a Kbtk. 472. §-a szerint minősülő sikkasztás büntette miatt, ha az egy vagy több alkalommal elsikkasztott dolog értéke az 1000 korona összeget és a Kbtk. 474. §-a szerint minősülő sikkasztás büntette, ha az egy vagy több alkalommal elsikkasztott dolog értéke a 2000 korona összeget meghaladja.

i) a Kbtk. 483. §-a szerint minősülő rablás büntette miatt.

k) a Kbtk. 492. §-a szerint minősülő fosztogatás büntette miatt.
l) a Kbtk. 502. §-a szerint minősülő csalás büntette miatt, ha az egy vagy több alkalommal kieselt dolog értéke a 2000 korona értéket meghaladja.

III. Az összes katonai és polgári egyénekre a Balkánhaderők egész körletében.

a) Kbtk. 306., 314., 316., 321. és 327. §-ai szerint minősülő az állam hadiora, e ellen irányuló büntettek miatt.

Felhívom a katonai büntető eljárás alá tartozó összes egyéneket, hogy az ily büntettek elkövetésétől óvakodjanak és figyelmeztetem nevezetteket, hogy mindazok, akik jelen hirdetés után ily büntetést követnek el, rögtönítélő eljárás alá kerülnek és halálal bűnhődnek.

Arad, 1915. évi január hó 23-án.

Greén
főkapitány.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket, villanyos csongó- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzödényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

65-1915

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke néhai Wieser Adár által megvett, de a város tulajdonában visszamaradt Orovil és Kurta-utca sarkán levő 2 hold 553 □ öl terület bérbeadása iránt folyó évi február hó 15-én d. a. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár az egész területért 150 korona évi bér.

A hórlét egy, esetleg három évig tart.

Bánatpénzül leteendő 20 korona készpénzben.

Az árverésen részt lehet venni csak szóbeli ajánlatokkal.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1915. évi január hó 15 én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Izr. Leányinternátus

József főherceg-ut 19., I. em.

Városi és megyei telefon 933.

Elsőrangú okleveles tanerök, gondos nevelés, modern berendezés. Elemi, polgári és középiskolai előkészítés. Külön tárgyak: idegen nyelvek, festés, zongora és művészi kézimunkák.

Igazgató tulajdonos:

STERN ILONKA,
okl. tanítónő.

5545

Könöges, rekedtség és elnyálkásodás

ellen megbízható és legjobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ara 70 fillér.

Tussinal-tea

Ara 50 fillér.

A mértéktelen dohányzás-szenvedély

legbiztosabb, legegészségesebb és legkellemesebb ellenszere a

Menthol - cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú időre elég: 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ara egy porcelán-szelencének 60 fillér.

Fejkorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ily szer, a világhírű „Tegerit” korpákenőcs.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

H AJ Ó S Á R P Á D

gyógyszertára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
 2. Jelige alatt.
 3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
- A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
- A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

OKTATÁS.

Német nyelvi

játszó óra gyermekeknek Delma's módszere szerint szemléltető német nyelvtanítás előnyös árban Szalay Alice, Szabadság tér 7. 459

Magántanulók

bennlakók és bejárók, mérsékelt díjazás mellett, felelősséggel előkészítetnek az I. R. Püntenutásban Arad, Chorin Aron-utca 1. 108

ALKALMAZÁST NYER.

Kocsis

katonai mentes, ki a város utcáit ismeri, írni és olvasni tud, felvétetik Kneffel Károly és Fia szén-nagykereskedésében, Aradon, Boros Beni-tér 2. szám 441

ALKALMAZÁST KERES.

Nyugalmasított

tanítónő házasodónői állást keres magányos urnánál, urnónél, plébániában, esetleg gyermekek mellé. Cím a kiadóhivatalban. 456

KIADÓ LAKÁS.

2 szoba,

előszoba és fürdőszobából álló modern lakás március hó 1-től kezdve kiadó Deák Ferenc-utca 4. szám a. Bővebbet ugyanott a házmesternél. 460

Kiadó

május 1-re egy háromszobás utcai lakás, elő, fürdőszobával és mellékhelyiségekkel. Közép-utca 18. sz. alatt. 461

Kétszobás

utcai lakás fürdőszobával kiadó. Péter-utca 2/c (Szerb-templomhoz közel) 462

3 szoba,

elő és mellékhelyiségekkel. Közép-utca lakás május 1-re kiadó. Közép-utca 7. szám Bővebbet Wohlberg Lipó cégnél. 458

2 szobából

álló csinos udvari lakás, a konyhában vízvezetékkel, azonnal kiadó. Előőr-utca 11. sz. 3 lk ajtó. 489

Modern

3 szobás utcai lakás május 1-re kiadó Mikes K. utca 88. szám. 468

Kiadó!

Csinos, kényelmes két szobás kertli lakás fürdőszobával, mellékhelyiségekkel Rákóczi-utca 25 szám alatt. 387

Modern

villany- és gázvilágítással berendezett két szoba, fürdőszoba- és mellékhelyiségekkel álló utcai lakás május 1-től kiadó. Bővebbet Dr. Angelnál városháza. 378

Belvároshoz

közeli eső illés-utcai 51a. számú magánház, kert, 3 szoba, konyha és mellékhelyiségekkel, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5488

2 szoba

és előszobából álló utcai tiszta földszintes lakás villanyal 2 tagu család részére május 1-re kiadó Wesselényi u. 9. sz. balra. 427

Kiadó

Asztalos S.-u. 2-3. sz. alatt 2 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, 1915. február 1-re. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

LAKÁST KERESNEK.

Lakást keresek

modern földszintes két utcai, előszoba, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel, május hó 1-re. Cím a kiadóhivatalban. 457

Keresek butorozott

szobát 15-re feltétlen tisztát Boros Beni-tér közelében. Ajánlatot Kleinhoz postafiók 100. 458

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Keresünk

megvételre használt, de jókarban lévő 60 m. tűzfűlkeű Cornwall kazánt és egy 25-30 lóerős gőzgépet. Ajánlatokat kér: Kneffel Károly és Fia szén-nagykereskedése Arad. Boros Beni tér 2. sz. 454

Bevonulás

miatt márt hárszoba és más egyéb butorok jutányosan eladó. Hal-tér 7. sz. alatt földszint jobbra. 455

Egy előrangú

híres gyártmányu, remek kivitelű, jókarban lévő billiárd a hozzátartozó teljes felszereléssel együtt, utányos árban eladó. Bővebbet: Mérnök- és építész-egylet helyiségében Arad Központi-szálloda. 446

„Qui Si Sana“

a világ legszebb női harisnyája kapható selyem fűr és fil d' Cos seben. Bárony pántos cipő párja 5 kor. 10 fillér. Cipő Tözsde Apollo mozi mellett. 5161

ÜZLETEK.

Vendéglő

forgalmas helyen eladó, bevonulás miatt azonnal. Ugyanott többféle tárgyak eladó. Tudakozódni Dohány-u. 8. Marti s. 411

Jóforgalmu

szatócs üzlet, trafik és itelmérés-sel eladó. Sárió utca 20. 424

Többrendbéli

helyi és vidéki vendéglői üzlet elszámolására kiadó. Felvilágosítás az Aradi Pincér-egyletben kapható, Vörösmartély utca 3. 385

KÜLÖNFÉLE.

Elvezett

Zrínyi, Aulich Lajos- és Mikes Kelemen utcákön át egy ezüst tula óra ugyanolyan lánccal. Az órában K. P. betűk voltak gravírozva. Becsületos megtaláló kéretik illő jutalom ellenében átadni. 458

Elvezett

az Apolló moziban egy IIIa ridicül egy aranyórával Becsületos megtaláló kéretik. W. Isz és Benjamin cégnél átadni, ahol 30 K. jutalomban részesül. 442

Több mint 110 000

kötetes „Első aradi közcönkönyvtárát” lezáró újabb művekkel kiegészítette és kedvező árban kölcönzi ugy helyben, mint vidékre Krausz Paulin színházépület. Telefonszám 511. 241

Bármilyen

bádogos és vízvezeték munkát készit Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazincay-utca sarkán. 2991

Fogak

huzása, tömése, fogsorok, aranyhitek és koronák ideálisan szépen, rágásra kitűnőek, készülnek 3091

Halmos

fogtechnikai termében Asztalos Sándor-utca 10. sz. (Szabadság-tér és Asztalos Sándor-utca sarok). 171

Dr. Keppich

orvos ur házában, Telefon sz. 638.

9-1915. Eln. sz.

Hirdetmény.

Utóbbi időben többször előfordult, hogy egyes kereskedők és szerkesztők, kirakatalokban ellenségtől zsákmányolt fegyvereket és felszerelési cikkeket állítottak ki. Mithogy ez az eljárás ugy az üzlet tulajdosok, mint a nagyközönség körében is kétség kívül azt a hitet kelthetné, hogy

ezek a cikkek az üzleti forgalom tárgyai, — holott a tárgyak feletti rendelkezésre a katonai szolgálati szabályzat értelmében a katonai kincstár tart igényt.

A m. kir. belügyminister 8076 és 9059/R. sz. számú rendeletei alapján felhívom mindazon kereskedőket és azokat, kiknek birtokában talált vagy egyes katonáktól beszerzett katonai ruházati és felszerelési cikkek, ugyanint katonai ruhák, takarók, láncsövek, kérekpár sorszám, edény, lőszereszek, nyergesek, kézi löfegyverek, kardok, löszerek, tűzérési lövedékek hüvelyel stb. birtokában vannak, hogy azokat ezen hirdetmény közzétételétől számított 48 óra alatt hivatalomhoz, vagy a cs. és kir. katonai állomásparancsnoksághoz (Arad vár) szolgáltatassák be.

A fentebb felsorolt katonai felszerelési tárgyak be nem szolgáltatása az 1878. évi V. t. c. 865 §-ába ütköző vétséget állapítja meg s mindazok, kiknek birtokában ily cikkek találhatók, ugyan ezen törvényszakasz alapján szigoruan büntetve lesznek.

Greén
főkapitány.

Költözőknek figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállit 3301

Koch Daniei

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

1087-1915. ében.

Hirdetmény

a gazdasági munkás- és cseléd segélypénztár járulékaírói szerkesztett 1915. évi kivételisi lejárrom azzal tétetik f. é. január hó 30-án kezdődő 8 napi közszemlére, hogy azt az érdekelt munkaadók megtekinthetik és a sérelmes kivetés ellen írásbeli kifogásaikat a közszemlére tétel leteltétől számított 15 nap alatt a városi adóhivatalnál beadhatják.

Felhívjuk továbbá az illetőket, hogy az összeírás befejezte után szolgálta fogadott új cselédeket a szolgálta lépés napjától 15 nap alatt a cselédkönyv bemutatása mellett a városi adóhivatalnál annál inkább bejelentés, mert baleset esetén csak oly cselédek után tarthat igényt a munkaadó a 8 §-ban biztosított segélyre, a kiket szabályszerűen bejelentvén a vonatkozó listromban előfordulnak.

Miről az érdekelt munkaadókat azzal értesítjük, hogy minden egyes gazdasági cseléd után évenként előre fizetendő 120 filléres hozzájárulási díjat a városi pénztárnál haladéktalanul lefizessék, mert a segélypénztár csak akkor köteles a munkaadónak e címen felszámítható költségeket megtéríteni, ha az a cseléd, kit baleset ért az összeírás listromban felvételét és utána a díj esedékes égekör, vagy a baleset előtt legalább 30 nappal tényleg befizetve lett.

Arad, 1915. január hó 30.

A városi tanács.